

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут міжнародних
відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра міжнародних відносин

**КВАЛІФІКАЦІЙНА
РОБОТА МАГІСТРА**

на тему: «Цифрова трансформація міжнародних відносин»

Виконала:

здобувачка 2-го курсу, групи: УВ-61
другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні
комунікації та регіональні студії»
ОПП «Міжнародні відносини, суспільні комунікації
та регіональні студії»
Шпак Анастасія Романівна
(прізвище, ім'я по батькові)

Керівник:

кандидат політичних наук,
Солових Євгенія Миколаївна

Рецензент:

кандидат соціологічних наук,
Зінчина Олександра Борисівна

ХАРКІВ – 2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ	8
1.1. Поняття цифрової трансформації: історія та сучасність	8
1.2. Функції цифрових технологій у міжнародних відносинах.....	16
1.3. Вплив цифрових технологій на глобалізацію та їхня роль у розвитку теорій міжнародних відносин	24
Висновки до розділу 1	30
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ІНСТРУМЕНТИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ	32
2.1. Кібербезпека, кібердипломатія та вплив соціальних мереж на міжнародні відносини.....	32
2.2. Вплив цифрових технологій на міжнародні організації та держави ..	41
2.3. Цифрові платформи та їхній зв'язок з дипломатією та міжнародною торгівлею.....	47
Висновки до розділу 2	51
РОЗДІЛ 3. ТЕНДАНЦІЇ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ В МАЙБУТНЬОМУ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН	53
3.1. Розвиток та роль штучного інтелекту.....	53
3.2. Цифровізація дипломатії: віртуальна дипломатія та нові форми спілкування	59
3.3. Майбутнє міжнародних відносин у цифрову епоху	63
Висновки до розділу 3	67
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72

ВСТУП

Актуальність теми роботи. У сучасну епоху цифрових технологій міжнародні відносини зазнають серйозних змін. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), особливо соціальних мереж, штучного інтелекту, та інших інновацій, змінює не тільки спосіб спілкування між країнами, а й спосіб мислення про суверенітет, дипломатію та безпеку.

Одним з ключових аспектів є зростаюче значення цифрової дипломатії, яке стало важливим інструментом реалізації зовнішньої політики держав. Завдяки цифровим платформам уряди можуть швидко реагувати на глобальні виклики, взаємодіяти з громадянами та зміцнювати свій вплив на міжнародній арені.

Але крім можливостей, цифровізація створює нові і проблеми, особливо в галузі кібербезпеки, цифрової нерівності та конфіденційності. Атаки на державну цифрову інфраструктуру та маніпулювання інформацією в соціальних мережах показують, наскільки вразлива сучасна система міжнародних відносин.

Тому вивчення цифрової трансформації міжнародних відносин важливо не тільки з наукової, а й з практичної точки зору. Це дозволяє державам зрозуміти, як використовувати технології для посилення свого впливу в умовах швидких технологічних змін, захисту національних інтересів та забезпечення стабільності міжнародної системи.

Крім того, це питання особливо важливе для таких країн, як Україна, які використовують цифрові інструменти для зміцнення своїх позицій на світовій арені, створення позитивного іміджу та протидії гібридній загрозі.

Ступінь вивченості теми. В процесі дослідження теми «Цифрова трансформація міжнародних відносин», було встановлено, що це питання активно вивчається як вітчизняними вченими, так і зарубіжними. Питання цифрової трансформації в міжнародних відносинах розглядали Аніловська Г.Я, Костирко В.С, Рехлецький, Є.А, Федорова Г.Ю, Мірошніченко Т.М, Peter C. Verhoef, Thijs L. J. Broekhuizen, David Tang та інші. Проте, незважаючи на

дослідження науковців, тема цифрової трансформації наразі є досить актуальна, оскільки цей процес постійно розвивається та не стоїть на місці. З кожним днем цифрові технології набувають все більшого вдосконалення.

Мета та завдання роботи. Метою роботи є визначення основних тенденцій та наслідків цифрової трансформації в міжнародних відносинах.

Для досягнення цієї мети в роботі ставились та вирішувалися наступні завдання:

- розкрити теоретичні засади цифрової трансформації та їх вплив на міжнародні відносини;
- розглянути основні аспекти цифрової дипломатії;
- визначити вплив цифрових технологій на глобалізацію міжнародних відносин;
- з'ясувати роль соціальних мереж, кібербезпеки та інформаційних платформ у цифровому розвитку;
- розглянути приклади ефективного використання цифрових технологій;
- визначити основні проблеми та ризики, пов'язані з цифровізацією міжнародних відносин, кіберзагрози та проблеми цифрової нерівності;
- розробити рекомендації щодо підвищення стійкості країн до цифрових викликів.

Об'єктом дослідження є процеси цифрової трансформації, які впливають на міжнародні відносини.

Предметом дослідження є вплив цифрових технологій на структуру та механізми міжнародних відносин.

Теоретико-методологічна база дослідження. Теоретичною основою дослідження були дослідження цифрової трансформації, цифрової дипломатії, міжнародних відносин та кібербезпеки. Зокрема, використовувалися концепції інформаційного суспільства, глобалізації, а також сучасні підходи до вивчення кібердипломатії.

У ході роботи використовувалися такі методи дослідження: системний аналіз до з'ясування впливу цифрових технологій на міжнародну політичну

систему. Порівняльний аналіз - для вивчення досвіду використання цифрових інструментів у зовнішній політиці різних держав, наприклад США, Китаю, Швеції. Індукція та дедукція, щоб зробити висновки про вплив цифрової трансформації на міжнародні відносини. Також використовувався історичний метод при дослідженні основних етапів запровадження цифрових технологій у міжнародні відносини з минулого до сьогодення. Цей метод дозволив нам зрозуміти, як цифровізація поступово змінювала міжнародні відносини, а також створювала нові можливості для їх розвитку.

Інформаційною базою цієї кваліфікаційної роботи є нормативно-правові акти та офіційні документи, зокрема стратегії цифрової трансформації, розроблені урядами таких країн, як США, Україна, деякі держави ЄС. Крім того, – звіти міжнародних організацій, таких як Організація Об'єднаних Націй, НАТО та Європейський Союз, про використання цифрових технологій у міжнародному співробітництві, а також дані з офіційних веб-сайтів різних міжнародних організацій та державних установ. Такий підхід дозволив забезпечити складність дослідження з урахуванням як теоретичних аспектів, так і практичних даних.

Апробація дослідження була здійснена у вигляді публікації тез наукової доповіді для участі у Всеукраїнському науково-практичному круглому столі «Стратегічні напрями зовнішньої політики та дипломатії країн світу», на тему «Цифрова трансформація міжнародних відносин».

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості застосування рекомендацій у зовнішній політиці. Результати роботи можуть бути корисними для державних установ та дипломатичних служб, адже саме це сприятиме ефективнішому використанню соціальних мереж, цифрових платформ та інструментів публічної дипломатії для формування позитивного міжнародного іміджу країн. Також результати дослідження щодо впливу кібербезпеки на міжнародні відносини можуть бути застосовані для розробки стратегій кіберзахисту, пов'язаних зі зміцненням національної безпеки. До того ж, дослідницькі матеріали можуть використовуватися на навчальних курсах з

міжнародних відносин, особливо в областях навчання, пов'язаних з цифровими технологіями та міжнародною політикою.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновку та списку використаних джерел, який налічує 70 найменувань. Загальний обсяг роботи становить 81 сторінку, з них 76 сторінок основного тексту.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

1.1. Поняття цифрової трансформації: історія та сучасність

Цифрова трансформація – це процес радикальних змін у різних сферах людської діяльності, викликаних впровадженням цифрових технологій. Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій став однією з важливих характеристик сучасного суспільства, обумовленого змінами в мисленні, спілкуванні, організації, а також цифровим перетворенням технологічних аспектів, пов'язаних з автоматизацією процесів і впровадженням інновацій, а також взаємодії між бізнесом, людьми, компаніями, корпораціями та урядами.

Ключовими особливостями цифрової трансформації є її всеосяжний і міждисциплінарний характер. Це впливає на всі аспекти життя, від економіки та освіти до політики та міжнародних відносин. Однією з найважливіших характеристик є швидкість: технології змінюються і розвиваються дуже швидко, тому суспільства, організації та суспільство повинні постійно адаптуватися до нових реалій. Цифрова трансформація також характеризується глобальністю: вона створює єдиний цифровий простір, в якому взаємодії стають миттєвими, а інформація доступна в будь-якій точці світу, розмиваючи кордони країн [11].

Ще одна визначальна риса – інновації. Цифрові технології постійно пропонують нові рішення для оптимізації процесів, підвищення ефективності та створення унікальних продуктів і послуг. Таким чином, цифрова трансформація сприяє економічному розвитку, змінює ринок праці та впливає на організацію суспільного життя. Водночас це складне завдання, оскільки для реалізації змін потрібні нові можливості та значні ресурси.

Цифрова трансформація – це не лише технічне явище, а й соціальний процес, який вимагає переосмислення традиційних підходів до управління, комунікацій та безпеки. Це створює нові можливості для розвитку, але також створює ризики, такі як кіберзагрози, цифровий розрив між країнами та

регіонами, декомунізація етичного використання технологій. Таким чином, цифрова трансформація - це складне і багатогранне явище, яке змінює наше сучасне розуміння світу і взаємодії в ньому [30].

Друга половина XX століття була часом неймовірних змін у світі завдяки розвитку комп'ютерних технологій, що викликало інформаційну революцію. Цей час характеризувався значними досягненнями в галузі обчислювальної техніки та інформатики, які призвели не лише до технічних аспектів життя, а й до змін в економічній, політичній та соціальній сферах.

Як ми визначили, комп'ютери почалися з великих і складних машин, поступово стаючи доступними і багатофункціональними. Спочатку вони використовувались лише в наукових дослідженнях та у вищих ділових колах, але до кінця 1970-х років технології були значно вдосконалені, а мікропроцесори та персональні комп'ютери революціонізували доступність обчислювальних інструментів для широкої громадськості. Стрімкий розвиток інформаційних технологій починає активно проникати в різні сфери життя - від фінансів до освіти, від розваг до ЗМІ.

Історія цифрових перетворень сягає 1950-х років, коли вчені та інженери почали розробляти перші комп'ютери. Ці великі машини, що займали всю кімнату, мали обмежену потужність і використовувалися в основному для військових і наукових обчислювальних цілей. З тих пір в основному мова йде про комп'ютерну автоматизацію, а інформаційні технології тільки починають розвиватися. Наприкінці 1950-х та 1960-х років були представлені перші комерційні комп'ютери, такі як IBM1401, спеціально для автоматизації бізнес-процесів у бухгалтерії та управлінні запасами, що було лише першим кроком у великому цифровому розвитку [25].

У 1970-1980-х роках на горизонті з'явилися нові технології, особливо персональні комп'ютери, які почали змінювати роботу окремих осіб і компаній в цілому. Наприкінці 1980-х років персональні комп'ютери, такі як Apple II та IBM PC, стали широко використовуватися в офісах, школах і навіть у будинках. На цьому етапі починається активна розробка програмного забезпечення, що

дозволяє автоматизувати не тільки обчислення, але і функції управління, що відкривало нові можливості для компаній і організацій.

Розглянуто, що 1990-ті роки були етапом швидкого розвитку інформаційних технологій. З поширенням персональних комп'ютерів та розвитком Інтернету, технології стали набагато доступнішими. Наприкінці 1980-х, на початку 1990-х років Інтернет, що використовувався науковими колами, став популярним, і глобалізація інформаційних потоків просунулася вперед, і змінилися не тільки комунікаційні, а й бізнес-моделі. Веб - технології, що з'явилися на початку 1990-х років, стали основою для нових форм спілкування, реклами та обміну інформацією. Компанії почали активно використовувати Інтернет для продажу товарів і послуг, що поклало початок ері електронної комерції.

На початку 2000-х років почалася фаза переходу до епохи цифрових технологій, і Інтернет став ще більш важливим для повсякденного життя. Веб-технології розвивалися, і з'явилися нові можливості для створення складних інтерактивних платформ, соціальних мереж і онлайн-сервісів. Мобільні технології починають швидко розвиватися, і смартфони стали невід'ємною частиною повсякденного життя.

Цей період став ключовим моментом у цифровій трансформації, оскільки технології поширилися по всьому світу і змінилися не лише в бізнесі, а й у соціальній структурі, освіті та навіть політиці. Поява нових цифрових інструментів дозволяє швидко передавати інформацію, відкривати нові горизонти для взаємодії на глобальному рівні і задовольняти звички і потреби споживачів [28].

З економічної точки зору інформаційна еволюція суттєво вплинула на продуктивність праці та організаційну структуру підприємств. З'явилися нові сфери економіки, які включають в себе інформаційні послуги, обробку та зберігання даних і програмування. З'являються великі впливові технологічні компанії, наприклад, IBM, Microsoft та Apple, які врешті решт, будуть демонструвати обличчя сучасної економіки.

Політичний аспект розвитку знань також був величезним. Технології починають змінювати способи управління держав, виборів та спілкування між урядами та суспільством. Нові можливості збору та аналізу даних дозволили політичним силам краще керувати своїми кампаніями, а Інтернет і мобільні телефони зробили революцію в здатності забезпечувати зворотний зв'язок між владою і громадянськістю в режимі реального часу, сприяючи розвитку нових форм демократії і форм громадської діяльності [48].

Інформаційний стрибок у суспільстві призвів до значних змін у повсякденному житті людей. Мобільні телефони та інші гаджети, Інтернет та соціальні мережі змінили спосіб спілкування, роботи та навчання. Віртуальний простір став новим майданчиком для самовираження, кар'єрного росту, отримання знань і формування нових соціальних зв'язків. Все це сприяє розвитку та розширенню індивідуальних можливостей і доступу до інформації.

Загалом, епоха обміну інформацією змінила світ і створила нові можливості та виклики, які не перестають визначати глобальні процеси на всіх рівнях. Технологія не тільки змінила економічну та політичну систему, але й змінила спосіб взаємодії, роботи та життя.

Цифрова трансформація – це процес, який вражає своєю глибиною та масштабом. Це повністю змінює всі аспекти життя: взаємодію країн, роботу компаній, та те, як живуть люди. Сучасний світ неможливо уявити без автоматизації, цифрових та новітніх технологій, які не тільки відкривають безліч можливостей, а й створюють нові виклики.

Цифрова трансформація міжнародних відносин – це складний і всеосяжний процес, який включає не мало важливих етапів розвитку, кожен з яких базується на конкретних технологічних досягненнях і суспільних потребах. Початково, цифрове перетворення почалося з автоматизації процесів. Це стосувалося як комерційних, так і адміністративних функцій державних установ. Поступова автоматизація значно зменшила час та ресурси, витрачені на повсякденні завдання, такі як обробка документів, фінансовий облік та логістика. Автоматизація механізмів у контексті міжнародних відносин сприяла

покращенню ефективності дипломатичних процедур, спрощенню торгових операцій і укріпленню міжнародного співробітництва в різних сферах [55].

Цифровізація стала наступним етапом розвитку. Процес включав перехід від аналогових до цифрових даних, створення електронних баз даних та впровадження систем управління ресурсами, таких як ERP-системи. Це призвело до значного підвищення прозорості та доступності інформації на міжнародному рівні. Завдяки цифровим платформам міжнародні організації можуть ефективно зберігати та аналізувати великі обсяги даних, що сприяє координації між урядами, організаціями та приватними компаніями. Електронні документи стали основою для швидкого обміну інформацією та допомогли оминати бюрократичних бар'єрів.

Останнім і важливим етапом цифрової трансформації є поєднання новітніх технологій. На цьому етапі ключову роль відіграють штучний інтелект (AI), великі дані (Big Data), Інтернет речей (IoT), технологія блокчейн та інші. Штучний інтелект застосовується для аналізу складних політичних ситуацій, прогнозування ризиків та підтримки процесів прийняття рішень. Великі дані дозволяють вивчати тенденції в міжнародній торгівлі, зміні клімату та міграційних процесах. Технологія блокчейн забезпечує прозорість і надійність у фінансових транзакціях та міжнародних контрактах [47].

Таким чином, цифрова трансформація міжнародних відносин – є поступовим процесом, в якому кожен етап є фундаментом наступного етапу. Головними факторами є технологічні інновації, підвищення продуктивності та необхідність пристосування до глобальних викликів. Ці процеси забезпечують податливість і стабільність міжнародної системи і сприяють новій ері співпраці між країнами.

Сучасні тенденції цифрової трансформації міжнародних відносин визначаються швидким розвитком новітніх технологій, які змінюють підхід до співпраці між державами, бізнесом і суспільством. Основними тенденціями є використання штучного інтелекту, великих даних, технології 5G, розвитку Інтернету речей та блокчейну. Штучний інтелект спрощує аналіз великих

обсягів даних і допомагає приймати обґрунтовані рішення в галузі дипломатії, безпеки і торгівлі. Технологія 5G створює нові можливості для швидкого обміну інформацією на міжнародному рівні і сприяє розвитку глобальних економічних і політичних відносин. Інтернет речей дозволяє створювати «розумну» інфраструктуру, яка забезпечує ефективний моніторинг та управління ресурсами. Блокчейн не тільки підвищує прозорість і безпеку фінансових і телекомунікаційних транзакцій, а й також зміцнює довіру між державами і підприємствами [1].

З нашої точки зору, цифрова трансформація в бізнесі та економіці призводить до створення нових моделей бізнесу. Компанії все частіше переходять на цифрові платформи, впроваджуючи інноваційні технології у свої процеси. Це призводить до появи цифрової екосистеми, яка дозволяє об'єднувати різні галузі в один інтерактивний простір і сприяє економічному зростанню. Швидка адаптація до змін стала необхідною умовою для виживання в умовах глобальної конкуренції. Це стосується не лише приватного сектору, а й державних установ, які впроваджують електронний уряд та цифрові послуги для покращення ефективності управління та забезпечення миттєвого доступу громадян до послуг.

Цифрові технології впливають на соціальні та культурні аспекти, змінюючи спосіб взаємодії людей через соціальні мережі. Вони стали важливим інструментом для громадянської участі та міжкультурного діалогу. Нові форми роботи, такі як віддалена та гібридна, змінюють традиційне уявлення про роботу, надаючи більшу гнучкість та баланс між роботою та особистим життям. Одночасно цифрові технології впливають на культурний обмін, роблячи його більш доступним та швидким, а також сприяючи формуванню глобальної культурної самобутності [67].

Таким чином, сучасна тенденція цифрової трансформації впливає не лише на технологічний прогрес, а й на економічні, соціальні та культурні зміни, що мають вплив на міжнародне співробітництво на всіх рівнях. Це відкриває

нові можливості для розвитку, але також створює проблеми для суспільства та урядів, пов'язані з безпекою, етикою та рівністю в цифровому середовищі.

Визначено, що цифрова трансформація має великий вплив на різні сфери суспільного життя, змінюючи спосіб взаємодії між державами, організаціями та громадянами. У сфері економіки цифровізація призвела до значних змін у ключових секторах, таких як фінанси, торгівля та промисловість. Сучасний фінансовий сектор активно використовує технології блокчейн, мобільні додатки та платформи для електронних платежів, що робить фінансові транзакції більш прозорими та доступними. Автоматизація виробничих процесів у галузі, використання Інтернету речей та аналітики великих даних сприяють оптимізації витрат та підвищенню ефективності.

Використання цифрових технологій також змінило сферу освіти. Онлайн-навчання стало не тільки альтернативою традиційному навчанню, а й невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу. Платформа дистанційного навчання розширює можливості особистісного розвитку, надаючи студентам з усього світу доступ до курсів провідних університетів. Цифрові інструменти, такі як інтерактивні підручники, відеоуроки та симулятори, покращують якість та доступність освітнього матеріалу, роблячи освіту більш гнучкою та здатною пристосовуватися до потреб учнів [46].

У галузі охорони здоров'я цифрові технології відкривають нові можливості для надання медичних послуг. Телемедицина дозволяє пацієнтам отримувати консультацію від лікаря на відстані, що особливо важливо для віддалених районів та надзвичайних ситуацій. Електронні медичні записи забезпечують зручний доступ до історії хвороби та спрощують процес лікування і діагностики. Використання штучного інтелекту в медицині дозволяє аналізувати великі обсяги медичних даних, встановлювати приховані закономірності та робити більш точні прогнози щодо діагностики та лікування захворювань.

Державне управління є однією з основних сфер цифрової трансформації. Завдяки Електронному Уряду, держави можуть ефективніше взаємодіяти з

громадянами за допомогою цифрових сервісів, таких як онлайн-реєстрація документів, подання податкових декларацій та обробка пільг. Цифровізація державних установ робить їх більш прозорими, доступними та гнучкими. Ці зміни сприяють підвищенню довіри до державних структур, зниженню рівня корупції та покращенню якості наданих послуг [37].

Таким чином, цифрова трансформація впливає на різні сфери суспільного життя, відкриваючи нові можливості для розвитку, а також створюючи проблеми для урядів, підприємств та суспільства. Впровадження цифрових технологій не тільки змінює підходи до бізнесу, освіти та управління, але й створює основу для майбутніх змін, які забезпечать стійкість та інновації на глобальному рівні.

Майбутнє цифрової трансформації міжнародних відносин відкриває безліч можливостей, які мають велике значення. Основними напрямками, які вже вплинули на цей процес і будуть впливати на нього в майбутньому, є зростання автоматизації, розвиток штучного інтелекту, використання автономних транспортних засобів і поширення використання технології блокчейн.

Автоматизація є важливим елементом у багатьох сферах міжнародного співробітництва, що дозволяє зменшити роль людей у повсякденних процесах, таких як, обробка документів, логістика та управління базами даних. Це призводить до підвищення швидкості та ефективності багатьох процедур, особливо у сфері міжнародної торгівлі та дипломатії. Наприклад, автоматизовані системи можуть аналізувати митні декларації в режимі реального часу, що допомагає прискорити торговий оборот та зменшити ризик шахрайства [44].

Штучний інтелект (AI) продовжує грати ключову роль у зміні світу. Використання його можливостей дозволяє аналізувати великі обсяги інформації для виявлення глобальних тенденцій та оцінки ризиків у політичній та економічній сферах, а також для передбачення можливих криз. Наприклад, штучний інтелект може допомогти дипломатам оцінити вплив санкцій або

прогнозувати наслідки міжнародних угод для економіки різних країн. Крім того, технологія штучного інтелекту вже широко використовується в системах кібербезпеки для захисту даних у міжнародних комунікаціях.

Блокчейн, який вже вважається важливим інструментом у фінансовому секторі, буде використовуватися ще ширше. Ця технологія може забезпечити прозорість у міжнародних угодах, уніфікувати системи бухгалтерського обліку в міжнародній торгівлі та запобігти корупції. Наприклад, в міжнародних гуманітарних проектах блокчейн надає змогу ресурсам досягати кінцевого одержувача без втрат або зловживань. У майбутньому ця технологія може стати основою для створення єдиної системи цифрової ідентифікації, яка буде використовуватися в усьому масштабі [4].

У результаті швидкого розвитку цифрових технологій майбутнє обіцяє кардинально змінити взаємодію між державами, організаціями і громадянами. Ці нові технології не тільки покращують ефективність існуючих процесів, але також сприяють створенню більш справедливої, прозорої та стійкої міжнародної системи, а також відкривають нові можливості для співпраці.

1.2. Функції цифрових технологій у міжнародних відносинах

Цифрові технології відкрили нову еру в дипломатії, створивши так звану «цифрову дипломатію». Вони поєднують традиційні засоби міжнародних відносин із сучасними технологіями, щоб допомогти державам, міжнародним організаціям та дипломатам ефективніше спілкуватися з глобальною аудиторією.

Однією з найбільш помітних змін у цій сфері є використання соціальних мереж для публічної дипломатії. Такі платформи, як Twitter, Facebook та YouTube, стали необхідною частиною комунікаційних стратегій урядів та міжнародних організацій. Завдяки цим каналам держава може швидко та прямо повідомляти про свою позицію, реагувати на міжнародні події та створювати позитивний імідж на світовій арені. Наприклад, багато міністрів закордонних

справ та представників посольств мають офіційні сторінки в соціальних мережах, що дозволяють їм спілкуватися з громадськістю, пояснювати зовнішню політику та робити заяви, а також створювати середовище, що сприяє міжнародному співробітництву. Крім того, YouTube використовується для поширення освітнього контенту про культурні та політичні особливості різних країн, що сприяє міжкультурному діалогу та створює сприятливе середовище для міжнародного співробітництва [38].

Інтернет – це засіб для проведення міжнародних переговорів та відеоконференцій, який став особливо важливим під час глобальних криз, таких як пандемія COVID-19. Завдяки таким інструментам, як Zoom, Microsoft Teams та інші платформи, уряди та міжнародні організації можуть продовжувати працювати без необхідності фізично зустрічатися. Це дозволяє проводити багатосторонні переговори, конференції та саміти, які раніше потребували багато часу і коштів на подорожі. Такий підхід не тільки економить ресурси, але й робить міжнародні відносини більш оперативними. Замість того, щоб готуватися до зустрічей протягом кількох тижнів, дипломатичні консультації можна проводити в режимі реального часу, що допомагає швидко реагувати на виклики.

Інша важлива роль цифрових інструментів - забезпечення прозорості та відкритості в міжнародних відносинах. Завдяки цифровим технологіям громадськість може стежити за ходом міжнародних переговорів та отримувати доступ до офіційних заяв і документів через онлайн - платформи. Це сприяє підвищенню довіри до урядів та міжнародних організацій, оскільки люди можуть бачити та оцінювати результати дипломатичної діяльності. Наприклад, доступ суспільства до текстів міжнародних угод та звітів про виконання зобов'язань дозволяє краще зрозуміти процеси та відповідальність сторін [27].

Цифрові технології значно розширили можливості дипломатії, зробивши її більш доступною, швидкою та ефективною. Вони відкривають нові способи комунікації, змінюють підхід до міжнародних переговорів, підвищують прозорість процесу і сприяють зміцненню довіри в міжнародних відносинах.

Цифрова дипломатія продовжує розвиватися і стала невід'ємною складовою сучасного світу.

Новітні технології стали ключовим фактором у світовій торгівлі та економічних процесах, що відкривають нові можливості для покращення ефективності, прозорості та безпеки. Серед цих особливе місце займають технологій блокчейн, електронні платформи та Інтернет речей (IoT) які радикально змінюють традиційні підходи до торгівлі та логістики.

Технологія блокчейн відіграє важливу роль у забезпеченні прозорості фінансових транзакцій та зменшенні ризику шахрайства. Вона створює децентралізовану та необоротну базу даних, де всі операції реєструються та перевіряються в режимі реального часу. У міжнародній торгівлі це забезпечує прозорість платежів, запобігає подвійному запозиченню коштів та уникненню маніпуляцій. Крім того, інтелектуальні контракти на основі блокчейна автоматизують виконання транзакцій, знижують довіру до посередників та прискорюють процес. Наприклад, децентралізовані платежі можуть бути здійснені миттєво, якщо всі умови контракту виконані, що підвищує довіру між сторонами.

Можна припустити, що електронні платформи стали невід'ємним інструментом для підтримки міжнародної торгівлі. Такі платформи, як Alibaba, Amazon та інші, дозволяють компаніям швидко знаходити партнерів, проводити транзакції та обробляти замовлення. Вони поєднують у собі інструменти для управління логістикою, фінансовими операціями та аналітикою, що значно полегшує впровадження міжнародних підприємств, навіть для малих і середніх компаній. Крім того, цифрові торговельні платформи можуть допомогти знизити адміністративні бар'єри, обробляючи більшу частину необхідної документації в електронному форматі. Це прискорює процес митного оформлення товарів на митниці та зменшує витрати, пов'язані з управлінням паперовими документами.

Інтернет речей (IoT) є важливою складовою глобальної ланки поставок, що допомагає оптимізувати та підвищувати ефективність. Підприємства мають

повний контроль над доставкою в режимі реального часу завдяки підключеним пристроям, які можуть відстежувати статус, місцезнаходження та доставку товарів. Це дозволяє швидко реагувати на проблеми в логістиці, покращувати управління запасами і мінімізувати збитки. Наприклад, датчики Інтернету речей, встановлені в контейнерах, можуть контролювати температуру та вологість під час перевезення продуктів харчування та ліків, щоб забезпечити відповідність вимогам якості.

Впровадження цих технологій суттєво змінює міжнародну торгівлю та економіку, роблячи їх більш інтегрованими, прозорими та результативними. Це відкриває нові можливості для розвитку, спрощує процеси та дозволяє компаніям швидко адаптуватися до змінюючихся умов. Крім того, ці інновації сприяють зміцненню довіри між державами, підприємствами та споживачами а також створюють нові якісні взаємодії у міжнародній економіці.

Цифрова трансформація змінює міжнародні відносини, надаючи нові можливості для аналізу, передбачення та стратегічного управління. Один з головних факторів цього процесу є використання штучного інтелекту (AI) і великих даних (Big Data), що дозволяють краще розуміти складні глобальні проблеми та приймати більш обдумані рішення.

AI і Big Data відіграють важливу роль у передбаченні геополітичних подій. Завдяки спеціальним алгоритмам, інформація, що щодня накопичується у світі, може бути структурована та проаналізована. У свою чергу, це дозволяє урядам та міжнародним організаціям виявляти тенденції, оцінювати ризики та робити прогнози з високою точністю. Наприклад, аналіз соціальних медіа, економічних показників та демографічних даних може допомогти виявити потенційні осередки конфліктів ще до їх появи, що дає змогу вживати запобіжних заходів [38].

Використання штучного інтелекту стало ще одним ефективним інструментом для кризового управління, оскільки дозволяє створювати складні моделі, що симулюють можливі сценарії розвитку подій у різних умовах. Це дозволяє урядам та міжнародним організаціям краще підготуватися до різних

варіантів майбутнього та зменшити негативний вплив криз, таких як кліматичні зміни або міграційні кризи.

Використання AI у прийнятті стратегічних рішень відкриває нові можливості у міжнародних відносинах, оскільки технології штучного інтелекту здатні аналізувати багатофакторні сценарії, враховуючи економічні, політичні, культурні та екологічні аспекти. Наприклад, у випадках запровадження санкцій або укладання торговельних угод AI допомагає оцінювати потенційні наслідки для всіх сторін, що допомагає знизити ризик прийняття суб'єктивних або короткозорих рішень. Використання таких технологій вже є реальністю у провідних економіках світу.

Новітні технології також змінюють світову торгівлю та економіку. Використання систем блокчейн, наприклад, робить торговельні угоди більш прозорими і безпечними, а алгоритми машинного навчання допомагають оптимізувати ланцюги постачання, знижуючи витрати та підвищуючи ефективність. Крім того, автоматизація процесів, заснована на штучному інтелекті, допомагає зменшити бюрократичні перешкоди, що робить міжнародну торгівлю доступнішою навіть для малих та середніх підприємств.

Таким чином, штучний інтелект та великі дані значно змінюють підхід до аналізу та прийняття рішень у сфері міжнародних відносин. Ці технології не тільки полегшують розуміння складності світу, але й відкривають можливості для створення більш стабільного та передбачуваного міжнародного порядку. Їхній потенціал ще не повністю розкритий, але вже сьогодні вони є невід'ємними інструментами для дипломатів, аналітиків та державних діячів, які прагнуть вирішувати глобальні виклики XXI століття.

Сучасні супутникові системи та аналітичні технології дозволяють відкривати нові можливості для вивчення змін клімату. Завдяки зйомкам з космосу та використанню алгоритмів обробки великих даних уряди та міжнародні організації отримують детальну інформацію про стан лісів, льодовиків, океанів та атмосфери. Це допомагає виявляти негативні тенденції, такі як вирубка лісів або забруднення океанів, прямо зараз. Наприклад,

програми ООН, такі як Copernicus, надають державам інструменти для оцінки наслідків кліматичних змін та створення стратегій адаптації. Без використання цифрових технологій цей процес був би менш точним і зайняв би більше часу.

Використання цифрових платформ дозволяє більш ефективно координувати гуманітарні місії. У випадках надзвичайних ситуацій, таких як природні катастрофи або воєнні конфлікти, цифрові інструменти дозволяють швидше збирати інформацію про потреби постраждалих, розподіляти ресурси і відстежувати доставку допомоги. Наприклад, за допомогою додатків на базі штучного інтелекту можна організувати роботу волонтерів та гуманітарних агентств, для забезпечення найбільш уразливих громад необхідними ресурсами. Завдяки таким платформам, як ReliefWeb, уряди та неприбуткові організації можуть ефективніше співпрацювати і уникати дублювання зусиль [5].

У боротьбі зі світовими епідеміями цифрові технології відіграли важливу роль, змінюючи підходи до охорони здоров'я і медичної допомоги. Телемедицина стала не тільки засобом надання консультацій пацієнтам у віддалених регіонів, але й інструментом для зменшення контактів під час епідемій. Обмін медичними даними між країнами за допомогою безпечних платформ дозволяє швидше реагувати на нові загрози, формуючи глобальні бази знань про віруси та інші патогени. Наприклад, під час пандемії COVID-19 мобільні додатки сприяли відстежуванню контактів, а алгоритми машинного навчання аналізували тенденції поширення вірусу, що дозволило швидше розробляти ефективні заходи.

Вплив цифрових технологій на міжнародне право є важливою тенденцією, яка вимагає адаптації існуючих правових норм. Міжнародні організації активно працюють над створенням правил для регулювання штучного інтелекту, захисту даних і кібербезпеки. Наприклад, обговорення у рамках ООН щодо розробки принципів використання штучного інтелекту показують, як цифрові технології впливають на міжнародний правовий порядок. Це включає створення механізмів для вирішення конфліктів, пов'язаних із кіберпростором, і захисту цифрового суверенітету держав [12].

Таким чином, цифрові технології стали необхідним інструментом для вирішення глобальних проблем, від екологічних викликів до медичних криз і правових суперечок. Їх вплив на міжнародні відносини постійно зростає, відкриваючи нові можливості для співпраці і сприяючи стабільності та безпеці у світі. Майбутнє дипломатії і глобального управління нерозривно пов'язане з ефективним використанням цифрових рішень, що робить їх невід'ємною частиною сучасного світу.

Обговоримо важливість соціальних мереж. Сучасна дипломатія використовує соціальні мережі як потужний інструмент, що змінює спосіб взаємодії між країнами та з глобальною аудиторією. У світі, де інформація поширюється швидко, а публікації в Twitter або Instagram стають частиною міжнародного дискурсу, соціальні мережі досить значно впливають на міжнародних імідж держав та громадську думку [31].

Використання соціальних мереж для просування політичних позицій і культурного обміну дає можливість країнам підтвердити свою присутність на міжнародній арені. Дипломати, політики та лідери держав активно користуються цими платформами, щоб прямо доносити свої ідеї до аудиторії, обходячи традиційні засоби масової інформації. Наприклад, соціальні мережі дозволяють невеликим країнам представити себе світу через кампанії, які підкреслюють їхню унікальну культуру, історію або природні багатства. Такі ініціативи не тільки покращують позитивне сприйняття, але й сприяють культурному обміну, покращуючи взаєморозуміння між народами.

Цифрова комунікація змінює спосіб впливу на громадську думку в міжнародному масштабі. Раніше використовували традиційні методи пропаганди, але сьогодні вони мають доступ до більш широкого набору інструментів. Завдяки цільових кампаніям у соціальних мережах можна досягати конкретних аудиторій, враховуючи їхні інтереси, уподобання та мовні особливості. Наприклад, глобальні теми, такі як боротьба зі змінами клімату або права людини, можуть бути адаптовані до місцевого контексту кожної країни, що забезпечує максимальний вплив [22].

Розглядаючи цю тему, визначено, що соціальні мережі не тільки створюють можливості, але і викликають проблеми. Поширення дезінформації та фейкових новин є серйозною загрозою для сприйняття країн та їх міжнародних відносин. Маніпуляції громадською думкою, які здійснюються за допомогою ботів або координованих кампаній, підривають довіру та можуть призвести до серйозних дипломатичних конфліктів. Це ставить перед державами завдання розробляти нові заходи для захисту свого інформаційного суверенітету та підвищення цифрової грамотності громадян.

Соціальні мережі стали площадкою для цифрової дипломатії, де країни намагаються зміцнити свої позиції. Зростає значення «цифрової м'якої сили» – яка дозволяє впливати на інших через культурні та ціннісні пропозиції, що поширюються за допомогою платформ, таких як Facebook, YouTube або TikTok. Наприклад, успіх корейської хвилі (K-wave) в значній мірі залежить від стратегій уряду Південної Кореї, який активно підтримує просування своєї культури в цифровому середовищі.

Соціальні платформи не тільки змінюють спілкування між країнами, але й залучають громадян до процесу формування міжнародного іміджу. Користувачі стають своєрідними «послами» своїх країн, поширюючи позитивні аспекти культури, традицій або досягнень через свої публікації. Така «народна дипломатія» є унікальною особливістю цифрової епохи, яка сприяє більш широкому розумінню світу і зменшенню упереджень [33].

Таким чином, соціальні мережі виконують не тільки функцію засобу спілкування, але й стають новим інструментом для формування міжнародних відносин. Вони дозволяють державам бути ближче до своїх аудиторій, впливати на глобальні дискусії і створювати свій імідж у світі, одночасно вимагаючи від них відповідальності та стратегічного підходу. У цифрову епоху дипломатія вже не обмежується закритими переговорами – вона стає відкритим та динамічним процесом, в якому всі учасники інформаційного простору відіграють дуже важливу роль [40].

1.3. Вплив цифрових технологій на глобалізацію та їхня роль у розвитку теорій міжнародних відносин

Аналізуючи це питання, виявлено, що цифрові технології є одним з основних факторів, що сприяють сучасній глобалізації, оскільки вони змінюють міжнародні відносини та роблять світ все більш зв'язаним. Їх вплив особливо помітний у тому, як вони зменшують час і простір, необхідні для обміну інформацією. Сьогодні новини, ідеї та фінансові операції можуть подолати тисячі кілометрів за декілька секунд. Цифрова економіка, заснована на швидких транзакціях, електронній комерції та глобальних платформах, таких як Amazon чи Alibaba, знищила бар'єри між ринками, дозволяючи компаніям будь-якого масштабу виходити на світову арену. Глобальні комунікаційні платформи, такі як соціальні мережі чи месенджери, змінили не лише метод комунікації між людьми, але й підхід держав до дипломатії. Тепер заяви політичних лідерів та міжнародні ініціативи поширюються у реальному часі, впливаючи на громадську думку по всьому світу.

Зауважимо, що разом зі зростанням швидкості комунікацій, цифрові технології також збільшили взаємозалежність між країнами. Створення глобальних ринків та розвиток міжнародних мереж науки, бізнесу та культури змінили підхід до співпраці. Великі компанії, такі як Google чи Microsoft, об'єднують працівників з різних країн для спільної роботи над інноваційними проєктами. Міжнародні організації, наприклад ООН чи ВООЗ, використовують цифрові платформи для координації зусиль у вирішенні глобальних проблем, таких як боротьба зі зміною клімату або епідеміями. Водночас наука та культура стали більш доступними завдяки онлайн - освіті, віртуальним конференціям та платформам, які дозволяють передавати один одному ідеї та творчі досягнення. Ця взаємопов'язаність створює відчуття єдності, але одночасно робить світ більш вразливим до криз, які можуть стрімко поширюватися через ті самі цифрові канали [39].

Незважаючи на всі переваги, цифрова трансформація глобалізації призвела до серйозних нерівностей, які впливають на міжнародні відносини.

Цифровий розрив між країнами з високим рівнем технологічного розвитку та тими, які мають обмежений доступ цифрових технологій, збільшує економічну та соціальну нерівність. Країни, які не мають достатніх ресурсів для розвитку інфраструктури та освіти в цифровій сфері, залишаються на задньому плані у глобальних процесах. Це призводить до нерівності між «цифрово розвиненими» країнами, такими як США або Китай, і «цифрово відсталими» регіонами, особливо в Африці та Південній Азії. Наслідки цього розриву відчутні не тільки в економіці, але й у доступі до знань, інформації та навіть базових можливостей для комунікації.

Крім того, у цифрову епоху глобалізація приносить із собою нові ризики, які раніше не були такими виразними. Кіберзагрози, від злому баз даних до атак на критичну інфраструктуру, створюють нові виклики для національної безпеки. Використання соціальних мереж для маніпулювання громадською думкою стає інструментом у геополітичній боротьбі, коли фейкові новини або пропаганда підривають стабільність суспільств. Транснаціональні дезінформаційні кампанії, що проводяться через цифрові платформи, можуть впливати на вибори, формувати викривлену реальність або провокувати конфлікти. Ці ризики потребують нового підходу до регулювання цифрового простору, де баланс між свободою інформації і захистом від загроз стає основною перешкодою [13].

Таким чином, цифрові технології суттєво змінили характер глобалізації, зробивши її швидшою, більш глибокою та зв'язаною. Водночас вони підсилили нерівність і створили нові виклики, які потребують уваги міжнародного співтовариства. У цьому новому світі успіх окремих країн і глобального порядку в цілому буде залежати від здатності адаптуватися до цифрових реалій.

Цифрові технології є каталізатором переосмислення ключових теорій міжнародних відносин, змінюючи уявлення про силу, співпрацю, ідентичності та глобальну нерівність. У цифрову епоху реалізм, який зосереджується на силі держави, отримує новий вимір. Кібербезпека, яка раніше розглядалася як

технічний аспект, тепер стає одним з основних показників національної сили. Держави більше не змагаються лише за фізичні активи або військову перевагу – контроль над цифровими технологіями і захист інформаційної інфраструктури стають ключовими складовими їхньої безпеки. Кібератаки, які можуть вибити з колії критично важливі системи, створюють нові виклики, що змушують держави переглядати свої стратегії оборони та наступу. Саме тому сила в цифровому просторі стала такою ж важливою, як і традиційна військова велич [17].

Лібералізм у цифрову епоху акцентує на значенні цифрових технологій для розширення можливостей міжнародної співпраці. Відкриті дані, мережеві організації та цифрові платформи змінюють природу дипломатії та багатосторонніх відносин. Завдяки новим інструментам, таким як онлайн - конференції та глобальні бази даних, міжнародні організації можуть швидше та ефективніше координувати свої дії. Ініціативи, такі як обмін науковими дослідженнями та спільна розробка підходів до регулювання штучного інтелекту, демонструють, як цифрові технології сприяють співпраці між державами навіть у складних політичних умовах. У цифрову епоху лібералізм також посилюється за рахунок ролі недержавних акторів, які завдяки доступу до глобальних платформ можуть впливати на міжнародний порядок.

Конструктивізм у цифровому світі змінюється під впливом соціальних мереж та культурного обміну через цифрові платформи. Це впливає на формування колективних уявлень та змінює сприйняття відносин між державами. Наприклад, цифрові кампанії можуть створювати глобальні цінності, які стають основою міжнародної політики, а також сприяють утворенню нових ідентичностей, об'єднуючи людей за інтересами, а не за традиційними національними або культурними розбіжностями.

Теорії марксизму в міжнародних відносинах зосереджуються на нерівності в економіці та критично оцінюють цифрову глобалізацію. У цьому контексті цифрові технології часто розглядаються як інструмент економічного панування розвинених країн над менш розвиненими. Країни Глобального

Півдня стикаються з тим, що розвинені держави контролюють більшість ключових цифрових платформ, хмарних сервісів і технологій штучного інтелекту. Це призводить до нових форм економічної залежності, коли країни, які не мають доступу до передових технологій, залишаються споживачами, а не творцями у цифровій економіці. Марксистський підхід також звертає увагу на те, як цифрові корпорації отримують надприбутки, залишаючи працівників з країн, що розвиваються, у нерівному становищі [30].

Таким чином, цифрові технології не тільки є корисним інструментом, але також є основою для переосмислення теорій міжнародних відносин. Вони змінюють уявлення про силу, співпрацю, ідентичність та нерівність, відкриваючи нові можливості для взаємодії, але одночасно створюючи виклики, які потребують уваги як практиків, так і теоретиків.

Цифрові технології мають значний вплив на міжнародні відносини, змінюючи роль держав, недержавних акторів та характер глобальних загроз. Держави, як головні учасники міжнародної системи, адаптуються до нових умов, використовуючи цифрові технології для прояву своєї сили та впливу. Кіберпростір став новою ареною геополітичної конкуренції, де кібервійни стали реальністю. Напади на критично важливу інфраструктуру, таку як енергетичні системи або фінансові мережі, стали одним із засобів сучасної боротьби за владу. У цьому контексті кібератаки використовуються як засіб стримування та досягнення стратегічних цілей без прямого військового втручання [2].

Крім того, країни активно використовують цифрові технології для публічної дипломатії. Завдяки соціальним мережам вони формують світову думку, просувають власний імідж та політичні інтереси. Такі платформи, як Twitter, Facebook або Instagram, стали не тільки майданчиком для заяв дипломатів, але й полем для ідеологічної боротьби. Наприклад, інформаційні кампанії можуть підкреслювати культурні досягнення або економічні можливості країни, одночасно дискредитуючи конкурента. Це дозволяє

державам впливати на аудиторію за межами своїх кордонів, створюючи сприятливе міжнародне середовище.

У сучасному світі цифрової трансформації все більшу роль відіграють приватні компанії, які стають важливими учасниками міжнародних відносин. Такі міжнародні корпорації, як Google, Amazon чи Meta, мають економічний вплив, який перевищує бюджети багатьох держав. Вони не тільки встановлюють правила гри в цифровій економіці, але й впливають на глобальні потоки інформації. Наприклад, платформи для обміну даними та соціальні мережі можуть контролювати, які ідеї та новини отримують широкий розголос, а які залишаються непомітними.

Громадські організації використовують цифрові технології для залучення прихильників та впливу на глобальні проблеми. Навіть окремі особи можуть впливати на міжнародні дискурси, використовуючи цифрові технології, щоб поширити свою позицію серед мільйонів людей. Активісти, блогери та журналісти можуть використовувати силу вірусного поширення інформації для доносу своїх ідей до широкої аудиторії [16].

Разом з цим, цифрові технології створюють нові загрози, які чинять опір традиційній системі безпеки. Кіберзлочинність, яка охоплює все – від крадіжки даних до шахрайства в фінансових системах, стала однією з найпоширеніших загроз у світовій економіці. Протистояння в кіберпросторі часто залишаються поза межами традиційних механізмів регулювання, що перешкоджає їх вирішенню. Крім того, швидкий розвиток штучного інтелекту потребує створення міжнародних норм регулювання, щоб уникнути його неконтрольованому використанню у військових або економічних цілях.

Таким чином, цифрові технології повністю змінюють характер міжнародних відносин. Вони перетворюють роль держав, збільшують вплив недержавних суб'єктів і створюють нові виклики, які потребують спільних зусиль міжнародного співтовариства. У цьому новому цифровому світі важливо бути готовим до змін і вміти використовувати можливості технологій для забезпечення стабільності та прогресу [25].

В рамках розгляду цього аспекту, з'ясовано - цифрові технології революціонізують підходи до вивчення міжнародних відносин, відкриваючи нові можливості для аналізу та передбачення. Використання великих даних (Big Data) та аналітичних інструментів стало потужним засобом вивчення глобальної політики. Здатність обробляти мільйони текстів, соціальних постів та економічних показників за декілька хвилин дозволяє дослідникам не тільки аналізувати минулі події, але й передбачати розвиток конфліктів та політичних процесів з вражаючою точністю. Алгоритми машинного навчання виявляють таємні закономірності у поведінці держав, оцінюють ризики загострення конфліктів та ефективність санкцій. Наприклад, моделювання сценаріїв із використанням великих даних стало важливим інструментом для дипломатів та аналітиків, які шукають шляхи запобігання криз або мінімізації їх наслідків.

Мережевий підхід додає ще один аспект до цього дослідження, дозволяючи розглядати міжнародні відносини через призму глобальних інформаційних та соціальних мереж. В сучасну епоху, коли дипломатія все більше залежить від цифрових платформ, таких як Twitter чи LinkedIn, важливою стає можливість аналізувати структури зв'язків між державами, корпораціями та індивідуальними лідерами. За допомогою теорії мереж, дослідники можуть виявляти ключових гравців, які впливають на формування політичних альянсів, визначати слабкі місця в системі міжнародної безпеки та вивчати, поширення інформаційних кампаній у глобальному масштабі. Цифрові дипломатичні платформи, такі як онлайн - зустрічі на рівні ООН чи спеціалізовані бази даних, не тільки допомагають у швидкій координації, але й надають величезний обсяг даних для подальшого аналізу [34].

Науковці зазначають, що цифрова трансформація методів дослідження також сприяє дисциплінарності, коли традиційні підходи в міжнародних відносинах поєднуються з інструментами кібернетики, інформатики та інших наук. Це дозволяє створювати гібридні методи, які поєднують теорії політичної науки з технічними моделями. Наприклад, уявлення про баланс сил у міжнародній системі може бути збагачене математичними моделями, які

враховують вплив цифрових технологій на військову, економічну або інформаційну потужність держав. Такий підхід відкриває нові можливості для розуміння складності сучасного світу, де кордони між політикою, економікою і технологіями постійно змінюються.

Цифрові технології не тільки змінюють методи дослідження, але й впливають на суть самого процесу дослідження. Вони дозволяють ставити нові питання та знаходити на них відповіді, які раніше були недосяжними. Міжнародні відносини більше не обмежуються класичними теоріями – це постійно змінена сфера, яка постійно адаптується до викликів цифрового світу. Ефективність прогнозування та вирішення глобальних проблем залежить від здатності використовувати ці технології [43].

Висновки до розділу 1

У першому розділі було розглянуто концепцію цифрової трансформації, а саме її історію та сучасність. Також було вивчено роль цифрових технологій у міжнародних відносинах, та визначено вплив цифрових технологій на глобалізацію та яка їхня роль у розвитку міжнародних відносин.

Цифрова трансформація є важливим чинником, що впливає на сучасні міжнародні відносини і змінює їх у всіх аспектах розвитку. Історичний огляд показує, що від появи Інтернету до використання штучного інтелекту цифрові технології поступово стали двигуном глобальних процесів. Вони сприяли інтеграції, зміцненню зв'язків між державами, корпораціями та суспільством, а також створили нові можливості для взаємодії на міжнародній арені.

Сучасні цифрові технології впливають на міжнародну політику, змінюючи традиційні підходи до неї. Інтернет, великі дані, мережеві платформи та штучний інтелект стали необхідними інструментами для ведення дипломатії, управління конфліктами та економічної співпраці. Використання цих технологій дозволяє державам і недержавним учасникам адаптуватися до сучасних викликів, формуючи нові моделі взаємодії.

Крім того, цифрові технології прискорили процеси глобалізації, зробивши міжнародні більш тісними, але водночас показати нерівність у доступі до цифрових ресурсів. Це призвело до появи нової форми нерівності між «цифрово розвиненими» і «цифрово відсталими» країнами, що ускладнює повноцінну інтеграцію окремих регіонів у глобальне цифрове середовище.

До того ж, цифрова епоха змусила переглянути традиційні теорії міжнародних відносин. Реалізм, лібералізм, конструктивізм і марксизм отримали нове тлумачення у зв'язку з цифровими змінами. Сила держави тепер визначається не тільки військовим або економічним перспективами, але й здатністю ефективно застосовувати цифрові технології для посилення своїх позицій. Водночас цифровізація породжує нові форми міжнародної взаємодії, зокрема через соціальні мережі та глобальні платформи, що змінюють характер дипломатії та міжнародних відносин.

Цифрові технології змінили не тільки спосіб, яким міжнародна політика функціонує, але й саму природу взаємодії між державами. Вони зробили її більш прозорою, динамічною та взаємозалежною. Однак, разом з цим, ця трансформація створила нові виклики, такі як кіберзагрози та маніпуляції інформацією і вимагає створення ефективних міжнародних регуляторних норм.

Таким чином, цифрова трансформація стала не тільки технологічним явищем, але й соціально-політичним, що діє на всі аспекти міжнародних відносин. Вона відкриває нові перспективи для співпраці та розвитку, але одночасно потребує переоцінки традиційних підходів та розробки нових стратегій для адаптації до швидких змін сучасного цифрового світу.

РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ІНСТРУМЕНТИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

2.1. Кібербезпека, кібердипломатія та вплив соціальних мереж на міжнародні відносини

Захист кіберпростору став одним з найважливіших аспектів сучасної національної та міжнародної безпеки. У сучасному світі, де інформаційні технології та цифрові системи використовуються в усіх сферах життя, загрози, пов'язані з кібербезпекою, мають величезний вплив на міжнародні відносини та стабільність держав. Кібербезпека, охоплює всі заходи, спрямовані на захист комп'ютерних систем, мереж і даних від несанкціонованого доступу, атак та пошкоджень. Її важливість для національної безпеки надзвичайно важливе, оскільки сучасні держави залежать від цифрових технологій не лише задля економічного розвитку, але й задля забезпечення обороноздатності, критичної інфраструктури та соціального порядку [23].

Аналізуючи цю проблему, встановлено, загрози в онлайн - просторі зростають з кожним роком. Кібератаки стали звичайним явищем у світовій політиці, і багато країн стали жертвами нападів на свої цифрові системи. Це можуть бути не лише крадіжки інформації, але й атаки, спрямовані на паралізацію урядових або комерційних систем, що мають серйозні економічні та соціальні наслідки. Кібертероризм, кібершпигунство та маніпуляції з інформацією також є важливими проблемами для міжнародної безпеки. Кібершпигунство, зокрема, дозволяє державам одержувати конфіденційну інформацію від інших країн, що може мати важливе значення. Маніпуляції з механізмом через соціальні мережі або цифрові платформи стали потужним інструментом політичного впливу та дестабілізації суспільств. Це створює нові труднощі для національних урядів і міжнародних організацій.

У сучасних умовах міжнародне співробітництво в галузі кібербезпеки є необхідним. Організації, такі як ООН, НАТО, ЄС відіграють важливу роль у створенні механізмів для боротьби з кіберзагрозами. ООН активно працює над розробкою глобальних норм та стандартів для забезпечення безпеки в

кіберпросторі, зокрема, рекомендує щодо мирного використання кіберпростору та захисту прав людини в цифровому середовищі. НАТО також зосереджується на покращенні колективної кібербезпеки, враховуючи збільшення кіберзагроз на рівні альянсу. Європейський Союз також зробив значні кроки у напрямку зміцнення кібербезпеки, створивши свої органи для координації національних заходів захисту від кіберзагроз та протидією з кіберзлочинністю [26].

Регулювання кіберзагроз на міжнародному рівні часто вимагає укладання спеціальних угод та створення загальних норм. Одним з таких важливих документів є Конвенція ООН про кіберзлочинність (Budapest Convention), яка була підписана в 2001 році. Це перша міжнародна угода, яка спрямована на боротьбу з кіберзлочинністю, зокрема, з кібертероризмом, кіберзлочинами та іншими загрозами в цифровому просторі. Прийняття цієї конвенції було важливим кроком у встановленні єдиних стандартів для боротьби з кіберзлочинністю в межах міжнародного суспільства.

Крім того, країни, що входять до складу Групи двадцяти (G20), також обговорюють питання кібербезпеки на своїх зустрічах. Ініціативи, які реалізуються в рамках G20, спрямовані на створення міжнародних правил і стандартів, що мають за мету захист від кіберзагроз, а також на підвищенні прозорості в галузі кібербезпеки.

Отже, безпека в Інтернеті є важливою складовою сучасної світової політики. З урахуванням постійного зростання загроз в Інтернеті, країни повинні активно співпрацювати на міжнародному рівні для створення ефективних заходів захисту від кіберзлочинів та забезпечення стабільності та безпеки в цифровому просторі [24].

Кібердипломатія – це важливий напрямок у зовнішній політиці та міжнародних відносинах який став особливо актуальним у зв'язку з цифровою трансформацією світу. Вона включає в себе використання дипломатичних інструментів для управління та регулювання питань, пов'язаних з кіберпростором, а також для співпраці між державами у сфері цифрової безпеки. Кіберпростір став не тільки місцем для розвитку нових технологій, але

й заземленням для нових загроз і викликів. Сучасні технології дозволяють державам впливати на політичні процеси, економічну стабільність та соціальну безпеку в інших країнах, що потребує нових підходів до дипломатії. Кібердипломатія є одним із інструментів для захисту національних інтересів в умовах цифрової реальності.

Однією з основних функцій кібердипломатії є захист національних інтересів через використання кіберпростору. Це включає розробку стратегій і політик, спрямованих на захист державних інтересів в цифровому просторі, а також на використання цифрових технологій для підтримки дипломатичних зусиль на міжнародній арені. Країни активно використовують кібердипломатію для формування глобальних норм і стандартів, що сприяють створенню безпечного та відкритого кіберпростору, де кожен може використовувати цифрові можливості без страху перед кіберзагрозами [49].

Одним з основних інструментів кібердипломатії є проведення дипломатичних переговорів, які дозволяють країнам спільно діяти проти кіберзагроз. Стратегії кібердипломатії включають встановлення міжнародних зв'язків між урядами, спеціалізованими агентствами, приватним сектором та неурядовими організаціями для боротьби з кіберзлочинністю, кібертероризмом і кібершпигунством. Це також означає створення платформ для обміну інформацією та досвідом, а також для співпраці у сфері захисту критичної інфраструктури.

На міжнародному рівні кібердипломатія сприяє формуванню міжнародних правил та стандартів для захисту цифрової безпеки. Один з прикладів - Конвенція ООН про кіберзлочинність, яка встановлює норми для боротьби з кіберзлочинністю та кібертероризмом. Крім того, на міжнародних форумах, таких як G20 чи Всесвітній саміт з інформаційного суспільства, активно обговорюються питання кібербезпеки та створення глобальних правил, які забезпечать стабільність, стійкість та безпеку в кіберпросторі [2].

Розглядаючи сучасні умови, коли загрози з боку кіберпростору стають все більш гібридними та конфліктними, кібердипломатія відіграє ще більш

важливішу роль. Країни зіштовхуються з новими формами кіберзагроз, які включають не тільки прямі атаки на критичну інфраструктуру, а й маніпуляції з інформацією, кібершпигунство, та вплив через соціальні мережі. В таких умовах традиційні методи дипломатії вже не є ефективними. Кібердипломатія дозволяє країнам ефективно реагувати на ці виклики шляхом створення спеціальних дипломатичних каналів для боротьби з кібернападами, обміну інформацією та прийняття колективних заходів для забезпечення кібербезпеки. Важливою складовою цієї стратегії є використання кіберінструментів для захисту державних інтересів та підтримки стабільності в глобальному цифровому просторі.

Кібердипломатія допомагає країнам не тільки захищати свої національні інтереси, але й активно брати участь у формуванні та підтримці глобальних стандартів, які визначатимуть правила гри в кіберпросторі. У сучасних умовах, коли технології постійно змінюються, а загрози стають все більш складними та багатоаспектними, кібердипломатія стає важливою складовою дипломатії 21-го століття [21].

Соціальні мережі стали важливим інструментом у формуванні міжнародних відносин, оскільки вони кардинально змінили способи спілкування між країнами та їх громадянами. Вони перетворилися не на тільки майданчики для особистих взаємодій, але й потужні засоби впливу на громадську думку, політичні процеси та міжнародні стосунки. Вплив соціальних мереж на формування громадської думки є неперевершеним, оскільки вони дають змогу миттєво поширювати інформацію серед великої аудиторії, без участі традиційних ЗМІ. Цей процес дозволяє громадянам активно висловлювати свої погляди, що може впливати на зовнішню політику держав, дипломатичні стосунки та міжнародні переговори.

Одним з головних аспектів використання соціальних мереж у міжнародних відносинах є їхній потенціал як засобу дипломатії. Термін «дипломатія 2.0» описує нові форми дипломатичних комунікацій, які стали можливими завдяки соціальним мережам. Завдяки платформам, таким як

Twitter, Facebook або Instagram, дипломати можуть безпосередньо спілкуватися з громадськістю, а не тільки з урядами. Це дозволяє країнам ефективніше висловлювати свою позицію, інформувати світ про свої політичні ініціативи та навіть реагувати на міжнародні кризи тут і зараз. Соціальні мережі дозволяють урядам використовувати «м'яку силу» – інструмент впливу, який передбачає пропагування національних цінностей, культури та політичних інтересів через культурні, освітні та інформаційні програми. Вони створюють можливості для підвищення міжнародного престижу країни та формування позитивного ставлення до неї на світовій арені [18].

Зауважимо, що соціальні мережі можуть бути і ефективним інструментом для пропаганди та маніпулювання інформацією. Використання цих платформ для поширення неправдивих новин, зміни фактів та створення альтернативної реальності є поширеним явищем у багатьох країнах. Наприклад, втручання у вибори, яке стало відомим через скандали між РФ та США, є яскравим прикладом того, як соціальні медіа можуть бути використані для політичних маніпуляцій. Розповсюдження фейкових новин та провокаційних матеріалів через соціальні мережі може призводити до зростання тиску в міжнародних відносинах і навіть до суперечок між державами.

У відповідь на ці випробування, міжнародна спільнота розробляє спільні проекти та стратегії, спрямовані на боротьбу з дезінформацією та кібернападами через соціальні медіа. Оскільки інформаційні війни та кіберзагрози стають складовою частиною сучасних гібридних конфліктів, країни об'єднують зусилля для створення механізмів захисту від маніпуляцій в Інтернеті. Міжнародні організації такі як ООН, та інші, запроваджують розробляють політику для захисту інформаційної безпеки та боротьби з кіберзлочинністю, пов'язаною з використанням соціальних медіа. Зростає значення громадських організацій, академічних установ і приватного сектору у впровадженні освітніх програм, спрямованих на підвищення медіаграмотності та критичного мислення серед населення [61].

Таким чином, соціальні мережі впливають на міжнародні відносини, дозволяючи використовувати нові методи дипломатії, але одночасно створюють нові загрози для стабільності та безпеки на світовому рівні. Зважаючи на їхню роль у політичних процесах, важливо розробляти ефективні стратегії для використання соціальних мереж з метою забезпечення міжнародної безпеки та підвищення прозорості та довіри в міжнародних комунікаціях.

Сучасні міжнародні відносини не можуть обійтися без інформаційної війни, яка стала особливо актуальною з появою цифрових технологій та соціальних мереж. Це процес, який включає в себе використання інформації як основного інструменту для впливу на внутрішню та зовнішню політику інших країн. Інформаційна війна має стратегічний характер і може призвести до змін у суспільних настроях, створення нестабільності та загрози міжнародним відносинам. Вона охоплює не тільки традиційні медіа, але й нові платформи, зокрема соціальні мережі, які використовуються для маніпулювання громадською думкою, впливу на політичні процеси та спотворення реальності для окремих країн [45].

Наголосимо, що з появою цифрових технологій та глобальних комунікацій соціальні мережі стали потужним інструментом для ведення гібридних воєн. Платформи, такі як Facebook, Twitter, Instagram, а також нові сервіси обміну повідомленнями дозволяють швидко передавати інформацію на великі відстані, що дає змогу впливати на громадську думку на міжнародному рівні. У раках гібридної війни інформаційні кампанії стають частиною загальної стратегії дестабілізації, яка поєднує кібератаки, економічний тиск та політичні маніпуляції. Завдяки соціальним мережам держави або інші суб'єкти можуть впливати на поведінку громадян, поширюючи неправдиву інформацію, підбурюючи до протестів чи навіть радикалізуючи суспільство. Можливість анонімно маніпулювати великою аудиторією робить ці платформи ідеальними для проведення інформаційних атак.

Один з найважливіших аспектів таких атак - це втручання в процеси виборів, що стало поширеним явищем за останні десятиліття. Вибори, референдуми і навіть політичні дебати стали мішенями інформаційних маніпуляцій, які мають на меті впливати на результати. Такі маніпуляції можуть бути здійснені за допомогою поширення фейкових новин, створення фальшивих акаунтів для дискредитації політиків, або за допомогою цілеспрямованої реклами, спрямованої на вразливі соціальні та політичні групи. Один з найяскравіших прикладів – це втручання в президентські вибори в США 2016 року. Завдяки соціальним медіа іноземні сили змогли організувати кампанію дезінформації, спрямовану на дестабілізацію політичної ситуації, розпалювання конфліктів та підлив довіри до демократичних процесів. Вплив соціальних мереж став настільки потужним, що більшість громадян навіть не усвідомлювали, що отримана ними інформація, була частиною спланованої маніпуляції [28].

Іншим прикладом є втручання у референдум щодо виходу Великої Британії з Європейського Союзу (Brexit). Кампанії, спрямовані на поширення страху серед британців щодо економічних наслідків членства в ЄС, використовували соціальні мережі для розповсюдження неправдивої інформації, що ускладнило правильне розуміння ситуації виборцями. Це показало, як через соціальні медіа можна організовувати широкомасштабні інформаційні кампанії, які не завжди можуть бути виявлені.

Соціальні мережі використовуються для підтримки політичних рухів в інших країнах шляхом інформаційної війни. Завдяки швидкому поширенню інформації, вони стали засобом мобілізації громадян, організації протестів та сприяння змінам влади. Наприклад, під час арабської весни 2011 року соціальні мережі були основним засобом комунікації для протестувальників, що дозволило їм координувати дії, організовувати мітинги та привертати увагу міжнародного співтовариства до порушень прав людини.

Таким чином, соціальні мережі є потужним інструментом в інформаційній війні, який може впливати на міжнародні відносини. Вони

дають змогу впливати на політичні процеси, організовувати кампанії дезінформації та маніпулювати громадською думкою, що може мати серйозні наслідки для стабільності у світі. З цими викликами, країни зобов'язані активно працювати над розробкою стратегій для боротьби з інформаційними війнами та гарантуванням інформаційної безпеки в умовах глобалізованого цифрового середовища [32].

У світі, де цифрові технології є основою глобальної комунікації, етичні та правові аспекти кібербезпеки та кібердипломатії стають дуже важливими. Кіберпростір дозволяє нам швидко зв'язуватися з усім світом, але також створює нові виклики для міжнародних відносин, зокрема в сфері права та етики. У цьому аспекті питання міжнародного права, захисту від кіберзагроз та прав людини у цифрову епоху набувають нового значення.

Кіберпростір – це віртуальне середовище, яке з одного боку є нескінченним і доступним для всіх, а з іншого – це поле битви для нових видів загроз і нападів, які можуть мати серйозні наслідки для національної безпеки, економічної стабільності та міжнародної політики. Оскільки кібернапади можуть впливати на критичну інфраструктуру держав, важливими стає розробка міжнародних правових норм для забезпечення кібербезпеки. Наразі таких норм немає, але існують угоди, наприклад, Будапештська конвенція ООН про кіберзлочинність, які намагаються встановити загальні принципи боротьби з кіберзлочинністю. Однак ці умови не охоплюють всі сучасні кіберзагрози. Тому важливо розробити глобальні стандарти, для регулювання кібербезпеки і та співпраці між державами в цифровому середовищі, щоб створити стабільні та безпечні умови для міжнародних відносин [70].

Розглядаючи це питання, можна сказати, що не менш важливим є питання про право на конфіденційність та свободу доступу до інформації в умовах кіберпростору. У сучасному світі, де дані про особистість стають цінним активом для держав, корпорацій та інших суб'єктів, доступ до особистої інформації, її обробка та використання часто викликають етичні і правові питання. Права людини, зокрема право на приватність, знаходяться під

загрозою через постійний збір, аналіз та використання особистих даних в Інтернеті, часто без відома самих користувачів. У той же час в умовах кібербезпеки необхідність у зборі даних для запобігання кіберзлочинам та забезпечення національної безпеки стає невід'ємною. Забезпечення балансу між захистом приватності та вимогам безпеки є складною задачею для урядів, які повинні дотримуватися міжнародних правових норм, і етичних принципів, що гарантують захист прав людини.

Кібердипломатія стикається з етичними викликами, оскільки потрібно збалансувати національні інтереси, безпеку та права людини. З одного боку, держави повинні захищати свої національні інтереси в цифровому просторі, включаючи захист від кіберзагроз, таких як кібератаки або крадіжка даних. Але з іншого боку, уряди мають відповідальність за захист прав своїх громадян, особливо щодо свободи слова, доступу до інформації та приватності. Ситуація ускладнюється, коли держави використовують кіберінструменти для реалізації політичних цілей або для втручання в справи інших країн через кібернапади або маніпуляції інформацією в Інтернеті. Це створює нові етичні виклики для дипломатії, оскільки країни повинні брати до уваги не тільки свої стратегічні інтереси, але й дотримуватися міжнародних стандартів прав людини і свободи в Інтернеті [3].

Загалом, умови кібербезпеки та кібердипломатії ставлять перед нами складні та багатогранні питання етики та права. Для забезпечення стабільності та безпеки в міжнародних відносинах необхідно створити міжнародне правове поле, яке регулюватиме всі аспекти цифрової трансформації. Однак, важливо не забувати про права людини, зокрема про право на приватність та свободу інформації. Це вимагає чіткої та обґрунтованої політики з боку держав та міжнародних організацій. Знаходження балансу між цими різними вимогами є складним, але необхідним для ефективної та етично відповідальної цифрової дипломатії та забезпечення безпеки в глобалізованому світі.

2.2. Вплив цифрових технологій на міжнародні організації та держави

Використання цифрових технологій суттєво змінило роботу міжнародних організацій, таких як ООН, Європейський Союз, НАТО та інші, підвищивши ефективність їх діяльності та адаптуючи їх до викликів сучасного світу, що став все більш глобалізованим. Ці зміни стосуються не тільки способів комунікації, але й організації внутрішньої роботи, управління ресурсами та взаємодії з іншими державами. Завдяки використанню цифрових інструментів, міжнародні організації можуть працювати швидше та більш прозоро [15].

Одним із найважливіших аспектів є використання автоматизації внутрішніх процесів. Наприклад, в ООН і ЄС використовуються сучасні цифрові технології для полегшення обробки та аналізу інформації. Це дозволяє організаціям швидше реагувати на глобальні кризи та виклики, оскільки автоматизація допомагає оперативно зібрати необхідні дані, проаналізувати їх та приймати рішення на основі цих даних. Системи управління, що базуються на штучному інтелекті та великих даних дозволяють результативніше планувати ресурси, визначати переваги в діяльності та забезпечувати більш точне прогнозування можливих загроз.

Цифрові засоби спілкування значно змінили спосіб взаємодії між країнами та організаціями. Раніше для міжнародних переговорів потрібно було витрачати багато часу та зусиль: дипломати мусили подорожувати по всьому світу для зустрічей і переговорів. Але зараз завдяки платформам для відеоконференцій і онлайн - зустрічей, таким як Zoom або Microsoft Teams, дипломатичний процес став більш доступним та оперативним. Технології дозволяють проводити засідання, конференції та навіть переговори між країнами в режимі реального часу, що не тільки економить час та гроші, але й дозволяє більш гнучко реагувати на зміни ситуації [9].

Особливо з найважливіших аспектів є використання цифрових технологій для моніторингу ситуацій тут і зараз. Організації, такі як ООН або НАТО, використовують цифрові платформи для збору, аналізу та поширення інформації про конфліктні ситуації, гуманітарні катастрофи, екологічні зміни

або кризи в різних частинах світу. Наприклад, у разі природних катастроф або військових конфліктів, ці організації можуть швидко отримати дані від місцевих органів влади, гуманітарних організацій або за допомогою супутникових технологій, що дозволяє не тільки надавати допомогу в найкоротші терміни, але й покращити процеси реагування.

Цифрові технології дозволяють зробити істотний крок у міжнародному переговорному процесі з питань глобальної економіки, навколишнього середовища та політики. У цьому відношенні міжнародні організації ініціюють використання онлайн-платформ, за допомогою яких країни можуть висувати свої пропозиції та компроміси, обговорювати їх для досягнення згоди – і все це без обмеження присутності в місці проведення переговорів. Це збільшує швидкість виконання завдань, а також доступність, оскільки країни можуть брати участь у переговорах навіть здалеку, не звертаючи уваги на стан їх готовності.

Завдяки використанню цифрових технологій, організації, такі як ЄС, НАТО та ООН, тепер мають більші можливості для налагодження співпраці та координації своїх дій, відстеження ситуації, та швидкого реагування на глобальні проблеми. Однак, ці технології також ставлять перед міжнародними організаціями нові виклики, зокрема у сфері кібербезпеки та захисту інформації, що стає все більш актуальним у цифрову епоху. Тим не менш, цифрова трансформація значно покращила ефективність діяльності цих організацій, дозволяючи їм швидко реагувати на зміни та ефективно виконувати свої завдання в сучасному світі [18].

Однією з головних переваг цифровізації дипломатії є можливість швидкого і зручного спілкування між країнами за допомогою відеоконференцій. Якщо раніше для проведення дипломатичних зустрічей потрібно було витратити багато часу на організацію, подорожі та узгодження графіків. Тепер завдяки платформам, таким як Zoom, Microsoft Teams або Google Meet, дипломати різних держав світу можуть проводити консультації та переговори без необхідності фізичної присутності. Відеоконференції

дозволяють підтримувати високу якість комунікації, що є важливим для ефективного обміну думками та прийняття рішень, навіть якщо учасники знаходяться у різних куточках планети [6].

Крім того, онлайн-платформи для дипломатичних переговорів зробили процес більш доступним і прозорим. Тепер міжнародні організації можуть проводити форуми, де представники різних країн можуть взаємодіяти в реальному часі, обмінюватися документами, обговорювати питання і укласти угоди без будь-яких обмежень, пов'язаних з географією або часовими поясами. Цей новий формат дозволяє оперативно доходити до компромісів і приймати рішення щодо складних питань, де важливість оперативності і гнучкості не може бути недооцінена.

Електронний документообіг є важливою частиною цифровізації трансформації. Раніше обмін документами відбувався за допомогою пошти або особисто під час зустрічей, що вимагало багато часу та ресурсів. Сьогодні ж всі документи можуть бути передані та підписані в електронному форматі, що значно спрощує процеси. Відповідні платформи забезпечують безпечний обмін інформацією, дозволяючи дипломатам підтверджувати свої угоди за допомогою електронного підпису, що прискорює процес прийняття міжнародних угод та рішень [42].

Застосування цифрових технологій у дипломатії залучає більше акторів, особливо неурядові організації, експертів і суспільство, що сприяє більшій інклюзивності та прозорості. Це дозволяє краще розуміти міжнародні проблеми та знаходити більш збалансовані рішення, оскільки залучення більшої кількості сторін має місце різні погляди, і їх потрібно враховувати.

Загалом, цифрова трансформація не лише прискорила та покращила міжнародні відносини, але й змінила саму суть дипломатії, зробивши її доступнішою для широких мас і запропонувавши нові шляхи для вирішення глобальних проблем на даний момент.

Дипломати використовують соціальні мережі для сприйняття національним інтересам, висловлення своїх позицій з питань, що стосуються

всього світу, таких як зміна клімату економічна політика та безпека. Наприклад, у разі міжнародних криз або конфліктів, країни можуть швидко реагувати на події, робити заяви або спростувати невірну інформацію, що робить дипломатію більш прозорою та оперативною. Водночас, використання цифрових каналів дозволяє уникнути географічних обмежень, які раніше ускладнювали ефективну комунікацію [8].

Іншою важливою складовою є використання онлайн - платформ для дипломатичних пропозицій. Міжнародні організації, уряди та неурядові організації використовують ці платформи для організації форумів, конференцій та для переговорів між державами. Це дозволяє зручно та ефективно взаємодіяти, а також це зменшує витрати на час та подорожі учасників, що робить процеси більш гнучкими та доступними. Крім того, застосування цифрових технологій дає змогу миттєво збирати дані, проводити аналіз та робити висновки, що дозволяє приймати логічні рішення на міжнародному рівні.

Завдяки використанню цифрових технологій, держави можуть ефективніше впливати на інші країни за допомогою м'якої сили. Це означає використання культурних, освітніх та інформаційних каналів для впливу, а не економічного або військового тиску. Сучасні цифрові платформи дозволяють державам просувати свою м'яку силу через онлайн - ресурси, культурні програми, позитивний імідж та цінності країни через медіа. Наприклад, національні бренди, культури, та гуманітарні ініціативи можуть бути представлені на міжнародному рівні, що допомагає країнам отримувати підтримку та зміцнювати свої позиції у світі [69].

Цифрова трансформація не тільки змінила підходи до дипломатії, а й створила нові проблеми. Цифрові платформи полегшують дипломатичні процеси, але водночас стають об'єктами маніпуляцій та атак. Наприклад, соціальні мережі можуть бути використані для втручання у внутрішні справи країн, шляхом пропаганди або недостовірної інформації. Країни почали приділяти увагу кібербезпеці як важливому аспекту своєї зовнішньої політики,

оскільки зловживання цифровими технологіями може мати серйозні наслідки для національної безпеки.

Таким чином, використання цифрових технологій впливає на спосіб взаємодії між державами, створюючи нову модель дипломатії, яка відповідає сучасним вимогам. Вони дозволяють швидше та ефективніше проводити переговори, просувати національні інтереси та використовувати м'яку силу через цифрові канали. Однак, вони також мають свої ризики, які потребують постійного контролю та співпраці між державами для забезпечення безпеки, прозорості та ефективності в міжнародних відносинах [51].

Цифрова трансформація відкриває безліч можливостей для розвитку держав, але також підсилює наявні нерівності між розвиненими країнами та країнами, які знаходяться у процесі розвитку. Однією з основних проблем сучасного світу є цифровий розрив – різниця в доступі до сучасних технологій та цифрових інструментів між різними державами. Цей розрив має серйозні наслідки не тільки для економічного розвитку, а й для соціальної та політичної сталості на міжнародному рівні.

У розвинутих державах цифрові технології є основою для економічного росту, розвитку освіти, покращення здоров'я та доступу до різноманітних послуг. Електронні системи управління, новаторські фінансові інструменти, миттєві інтернет-мережі, та розвинуті платформи для освіти та медичних послуг є стандартом у більшості розвинутих держав. Ці механізми відкривають нові можливості для підприємців, науковців, та громадян, забезпечуючи їм доступ до якісної інформації, цифрових ресурсів та послуг.

У країнах, що розвиваються, ситуація відрізняється від тих, що вже є більш розвиненими. Низький рівень доступу до швидкісного Інтернету, відсутність необхідної інфраструктури для використання сучасних технологій, обмежений рівень цифрових навичок та знань – все це перешкоджає багатьом людям в цих країнах отримати доступ до цифрових можливостей. Це призводить до значного розриву у розвитку між країнами, оскільки ті, хто не має доступу до цифрових технологій залишаються відсталими у глобальному

контексті. Вони не можуть повноцінно включитися в міжнародну економіку, торгівлю, науковий обмін та інші аспекти сучасного світу, що більше глобалізується [19].

Нерівність у доступі до цифрових технологій також впливає на відносини між країнами. Ті країни, які мають кращий доступ до цифрових ресурсів, можуть використовувати це для зміцнення своїх позицій на міжнародній арені отримання конкурентних переваг в економіці та геополітиці. У той же час, країни, які залишаються на задньому плані у цифровому просторі, ризикують втратити доступ до важливих економічних можливостей, а їхні громадяни можуть бути обмежені у можливостях для розвитку. Це може призвести до ще більшої нерівності у міжнародних відносинах, створюючи нові розриви, які показують не тільки економічну, а й технологічну відсталість.

Цифрова нерівність може мати серйозні наслідки для глобальної політики та дипломатії. Країни, які мають доступ до сучасних технологій, можуть використовувати їх для посилення своєї «м'якої сили» – через цифрові платформи для просування своєї культури, ідеології та політичних інтересів. Вони також можуть більш ефективно розглядати глобальні кризи, а саме зміни клімату, епідемії або міжнародні конфлікти, оскільки наявність сучасних технологій значно поліпшує можливості для співпраці та моніторингу ситуацій на даний момент. Країни, які не мають такого доступу, опиняються в ситуації, де їхні можливості для голосування на міжнародних форумах або участь у важливих ініціативах обмежена через технологічні перешкоди [54].

Нерівність у доступі до цифрових технологій може призвести до соціальних та економічних проблем у країнах, які зараз знаходяться у процесі розвитку. Це може призвести до зростання нерівності між соціальними групами та ще до більшої соціальної відсталості. Розбіжність у доступі до цифрових ресурсів може також поглибити економічну незбалансованість, оскільки не всі громадяни матимуть однакові можливості, які можуть надати ці технології.

Для вирішення цих проблем необхідна співпраця між країнами. Розвинуті країни, міжнародні організації та технологічні компанії повинні об'єднати

зусилля, щоб допомогти країнами, які зараз у процесі розвитку, в удосконаленні цифрової інфраструктури та навичок. Існують різні можливості, які допомагають зменшити цифровий розрив : від створення глобальних мереж для доступу до Інтернету до програм для навчання молоді та працівників навичкам, які необхідні саме для цифрової економіки. Також важливою є співпраця за міжнародними угодами та проектами, які сприяють розвитку новітніх технологій, зокрема в селах та віддалених районах.

В результаті, проблема нерівності в цифровому світі є важливою складовою. Цифрова трансформація впливає не тільки на світову економіку та міжнародні відносини, але й створює нові виклики для соціальної та політичної рівності. Щоб забезпечити справедливий та рівний доступ до технологій, необхідні спільні зусилля на міжнародному рівні, які допоможуть зменшити цифровий розрив та зможуть забезпечити всім країнам рівні можливості в епоху цифрового розвитку.

2.3. Цифрові платформи та їхній зв'язок з дипломатією та міжнародною торгівлею

У контексті даного питання, визначено – цифрова трансформація міжнародних відносин є однією з найважливіших тенденцій у сучасному світі. Розвиток цифрових платформ відкриває нові можливості для міжнародної торгівлі та дипломатії. Перспективи розвитку цих платформ є дуже обнадійливими, оскільки вони коригують не лише методи взаємодії держав, але й саму сутність глобальної економіки.

Сучасні технології та платформи визначають правила участі у міжнародних відносинах. Важливу роль, як було раніше зазначено, відіграють новітні технології, такі як блокчейн, штучний інтелект, великі дані, та інші. Розглянемо детальніше, наприклад, технологія блокчейн забезпечує безпеку та прозорість у міжнародній торгівлі, а штучний інтелект допомагає приймати важливі рішення у дипломатії та економіці, забезпечуючи точні прогнози на

майбутнє та адаптацію до змінних умов. Крім того, блокчейн відкриває можливості для створення нових цифрових валют, а це досить потужно впливає на глобальні фінансові системи [6].

Нові технології впливають на міжнародну торгівлю та дипломатичні процеси, оскільки цифрові платформи дозволяють проводити зустрічі в режимі онлайн, що зменшує необхідність у фізичній присутності на різних міжнародних форумах та зустрічах. Це відкриває нові можливості для міжнародної комунікації, робить дипломатичні процеси більш доступними та швидкими, а це, насамперед, дозволяє більш гнучко реагувати на глобальні виклики, такі як пандемії, воєнні конфлікти та зміни клімату, а зараз, на жаль це досить поширено у сучасному світі.

У сфері економічних процесів є великий потенціал для подальшої інтеграції цифрових платформ у світові ринки. Цифрові технології дозволяють зменшити перешкоди для малого та середнього бізнесу, що дає їм можливість легко входити на міжнародні ринки без необхідності великих витрат на інфраструктуру або ресурси. Електронні платформи, такі як Amazon, Alibaba чи eBay, надають можливість малому бізнесу продавати свою продукцію на міжнародному рівні без посередників. Це особливо важливо для країн, що розвиваються, де традиційні методи для ведення бізнесу часто обмежені, а цифрові платформи можуть стати необхідним інструментом для їхнього економічного розвитку [10].

Електронні платформи значно змінюють характер фінансових операцій у світовій торгівлі. Системи для цифрових платежів, такі як PayPal та криптовалюти, дозволяють мінімізувати витрати на транзакції, полегшуючи фінансові операції між країнами. Також, завдяки миттєвому розвитку електронного банкінгу та фінансових технологій, міжнародні фінансові операції стали набагато доступнішими, навіть для невеликих підприємств, які раніше не могли брати участь у світовій торгівлі через високі витрати на перекази.

Майбутні перспективи розвитку цифрових платформ у міжнародних відносинах включають створення нових стандартів та правил. У майбутньому ці платформи можуть стати необхідними механізмами для організації та забезпечення виконання міжнародних торгових угод. Системи автоматизації, які об'єднують технології блокчейн і штучний інтелект, можуть стати базою для захищених і прозорих торгових практик, де країни зможуть швидко вирішувати конфлікти або змінювати умови угод, якщо це буде необхідно [14].

Не дивлячись на безліч можливостей, цифрова трансформація також несе певні ризики. Одним з найбільших викликів є питання кібербезпеки. Цифрові платформи можуть бути вразливими до кібератак, таких як злам інформації або маніпулювання даними, що може підривати довіру між державами та учасниками міжнародної торгівлі.. Тому важливо працювати над створенням ефективних інструментів безпеки для забезпечення стабільності цифрових платформ.

У світі глобалізації, перспективи розвитку цифрових платформ у міжнародних відносинах обіцяють стати важливим етапом. Вони відкривають нові можливості для малого та середнього бізнесу, полегшують взаємодію між державами та змінюють правила дипломатії і торгівлі. Однак необхідно також враховувати виклики, пов'язані з кібербезпекою та регулюванням, щоб бути впевненим, що цифрові платформи сприятимуть розвитку стабільних і безпечних міжнародних відносин у найближчому майбутньому.

Цифрові платформи є важливим фактором у розвитку м'якої сили в міжнародних відносинах. Концепція м'якої сили зосереджена на здатності держави впливати на інших шляхом культурних, соціальних, та ідеологічних впливів, а не за допомогою примусу чи економічного тиску. З цього боку, цифрові платформи стали потужним інструментом для просування національних інтересів, оскільки вони надають можливості для глобального доступу, швидкої комунікації та взаємодії між людьми з різних куточків світу.

Один з головних аспектів використання цифрових платформ для розвитку м'якої сили є просування культурної дипломатії. Цифрові канали дозволяють

країнам активно демонструвати свої культурні досягнення, мистецтво, традиції та інновації в науці та технологіях в цілому. Соціальні медіа, YouTube, Instagram, або інші платформи, створюють можливості для культурного обміну без необхідності фізичної присутності, що робить цей процес доступним для людей, незалежно від їх місцезнаходження. Наприклад, країни можуть організовувати онлайн - виставки, культурні фестивалі, конференції або лекції, які дозволяють людям з інших країн дізнатися більше про їхню культуру. Такий підхід сприяє взаєморозумінню між народами та укріпленню дипломатичних відносин на основі культурних цінностей [50].

Цифрові платформи відкривають нові можливості для міжкультурного обміну, оскільки дозволяють людям різних культур та з різними традиціями спілкуватися між собою. Онлайн спільноти допомагають створювати мережі взаємодії, які сприяють розвитку міжнародних відносин через освітні, соціальні та культурні напрямки.. Наприклад, держави можуть організовувати онлайн – курси, культурні виставки, вебінари та різні події, які будуть сприяти поширенню знань про різні країни та їх цінності, а це, насамперед, дуже важливо.

Цифрові платформи є важливим інструментом для просування державних цінностей. Вони дозволяють країнам створювати свої образи, підтримувати позитивний імідж через проведення інформаційних заходів, які розкривають їхню політику, досягнення та інновації.. Такі платформи, як Twitter, Facebook, застосовуються для поширення важливої інформації, позиціонування урядів, створення позитивного іміджу та привертання уваги суспільства до певних ініціатив або проектів. Крім того, вони також можуть бути ефективними в боротьбі з недостовірною інформацією та пропагандою, дозволяючи державам миттєво реагувати на негативні інформаційні атаки або маніпуляції, які можуть руйнувати їхній авторитет [36].

Таким чином, цифрові платформи сприяють розвитку м'якої сили шляхом організації міжурядових ініціатив та проектів. Наприклад, платформи, які об'єднують уряди та міжнародні організації, дозволяють реалізовувати

глобальні ідеї у таких сферах, як охорона навколишнього середовища, боротьба з бідністю, підтримка прав людини, зміцнення демократії. Вони стають майданчиком для створення альянсів між країнами, які мають спільні цілі, а це сприяє більш ефективному виконанню міжнародних зобов'язань та підтримує співпрацю та зв'язок між державами.

Як результат, цифрові платформи не тільки сприяють розвитку міжкультурних обмінів, але також вони є потужним інструментом для поширення ідей, культурних цінностей та ідеологій на міжнародній арені. Вони надають державам нові перспективи для впливу на міжнародні відносини шляхом мирних методів, а це дозволяє результативно використовувати «м'яку силу» в сучасному глобалізованому світі.

Висновки до розділу 2

У другому розділі було детально розглянуто основні механізми цифрової трансформації, які значно вплинули та досі впливають на міжнародні відносини в умовах глобалізації та технологічних змін. Кібербезпека, кібердипломатія та вплив соціальних мереж є важливими аспектами цифрової трансформації, які створюють нові виклики та можливості для міжнародних відносин. Кібербезпека, зокрема, набуває все більшого значення, оскільки кіберзагрози можуть серйозно підірвати національну безпеку, економіку та міжнародну стабільність. Кібердипломатія, як новий засіб, дозволяє державам ефективно співпрацювати в цифровому середовищі для боротьби з проблемами безпеки, боротьби з кіберзлочинністю та формування міжнародних стандартів у кіберпросторі. Соціальні мережі, зі свого боку, достатньо активно впливають на міжнародну політику, оскільки вони стали важливим механізмом для просування ідеологій, формування громадської думки та здійснення маніпуляцій з інформацією, що кардинально змінює традиційні механізми дипломатії.

Цифрові технології впливають на міжнародні організації та держави, змінюючи підходи до проведення міжнародних переговорів та надаючи швидший доступ до інформації та більш ефективне реагування на глобальні виклики. Організації, такі як ООН, ЄС, НАТО, використовують цифрові технології для автоматизації процесів, організації онлайн - платформ для переговорів і перевірки ситуацій у реальному часі. Це дозволяє їм підвищити ефективність своєї діяльності та приймати більш прозорі та оперативні рішення. Цифрова трансформація надає державам нові можливості для швидкого та гнучкого управління міжнародними справами, що є важливим фактором у сучасному світі.

Електронні платформи відіграють важливу роль у зміні механізмів міжнародної торгівлі та дипломатії. Вони допомагають знижувати перешкоди для малого та середнього бізнесу, сприяють розвитку електронної комерції і зручнішій організації міжнародних переговорів. Ці платформи формують умови для більш ефективної взаємодії між країнами, бізнесом та іншими учасниками міжнародних відносин. Зокрема, електронні платформи забезпечують миттєвий доступ до нових ринків, оптимізують торгівлю та спрощують комунікацію між учасниками глобальної економіки.

Отже, використання цифрових технологій у міжнародних відносинах відкриває нові можливості для співпраці та розвитку, змінюючи традиційні підходи до дипломатії, міжнародної торгівлі та економічних процесів. Це дозволяє країнам взаємодіяти швидше та ефективніше, а також сприяє більш відкритим та прозорим відносинам. Використання цифрових технологій допомагає країнам адаптуватися до середовища, яке постійно змінюється, але це є дуже важливим для досягнення стабільності та процвітання у міжнародних відносинах.

РОЗДІЛ 3. ТЕНДАНЦІЇ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ В МАЙБУТНЬОМУ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

3.1. Розвиток та роль штучного інтелекту

Розглядаючи це питання, встановлено, що штучний інтелект (ШІ) – це важлива технологія, яка впливає на сучасний світ, різні сфери людської діяльності, включаючи міжнародні відносини. Вона означає здатність машин виконувати завдання, які зазвичай вимагають людського інтелекту, такі як розпізнавання мови, прийняття рішень, дослідження великих обсягів даних та передбачення подій, які можуть статися у найближчому майбутньому. Загальними напрямками розвитку цієї технології є машинне навчання, нейронні мережі, комп'ютерне бачення, модифікація природної мови та автономні системи.

Машинне навчання – це сфера штучного інтелекту, в якій системи можуть вдосконалюватися за допомогою аналізу даних і висновків без явного програмування. Це дозволяє алгоритмам вловлювати досить складні моделі, робити прогнози щодо поведінки та адаптуватися до нових викликів. Одним із важливих способів забезпечити високу точність у таких завданнях, як переклад тексту чи аналіз емоцій у реальному часі, є використання нейронних мереж, які моделюють функціональність людського мозку [20].

Дослідниками зазначають, що штучний інтелект впливає на сфери економіки, безпеки, охорони здоров'я, науки та екології. У свою чергу, розвиток різних сфер життя впливає на розвиток ШІ. У міжнародних відносинах штучний інтелект змінює обличчя дипломатії та вирішення конфліктів. Аналітичні інструменти на основі ШІ дозволяють урядам обробляти величезні обсяги інформації набагато швидше, ніж раніше; вони можуть оперативно реагувати на ризики, прогнозувати поведінку інших держав і загалом робити свої рішення більш значущими. Прикладом практичного застосування штучного інтелекту є моніторинг глобальних процесів, таких як зміна клімату чи економічна динаміка – те, що має значення для переваг міжнародного співробітництва.

Крім того, штучний інтелект впливає на стратегії та безпеку країн. Автономні системи, наприклад, дрони, які керуються ШІ, вже застосовуються у військових операціях і мають значний вплив геополітичну ситуацію у світі. Це створює нові виклики для регулювання та встановлення міжнародних стандартів, які б допомогли запобігти зловживанню військовими технологіями, що працюють на основі штучного інтелекту [48].

Впровадження штучного інтелекту одночасно породжує важливі етичні проблеми, такі як збереження конфіденційності даних, прозорість алгоритмів та відповідальність за прийняття рішень. У міжнародних відносинах це особливо актуально, оскільки використання ШІ впливає на права людини, розподіл ресурсів і навіть політичну стійкість у світі.

Штучний інтелект відкриває широкі можливості для зміни глобальної взаємодії між країнами, створюючи нові перспективи для співпраці, але також і нові загрози. Його постійний розвиток потребує детального вивчення, міжнародного спілкування та створення правових механізмів, які б забезпечили його використання на користь всього людства.

Штучний інтелект є важливим фактором, що змінює підходи до безпеки, змінюючи національну оборону, військові стратегії та роботу безпекових союзів. Завдяки здатності ШІ оцінювати великі обсяги інформації в реальному часі, приймати складні рішення та налаштовувати процеси, держави отримують нові інструменти для захисту своїх інтересів та боротьби з загрозами [20].

Один з найбільш вражаючих прикладів використання штучного інтелекту в галузі безпеки - це розвиток автономних систем, таких як безпілотні літальні апарати (дрони) та механізовані технології. Дрони, що керуються алгоритмами штучного інтелекту, можуть самостійно виконувати розвідувальні, оборонні та навіть наступальні операції, зменшуючи ризик для військовослужбовців. Вони застосовуються для спостереження за кордонами, усунення загроз та навіть виконання складних місій, наприклад, звільнення заручників. Програмовані технології, включаючи наземні та підводні автономні системи, гарантують гнучкість і ефективність у різних середовищах, недоступних для людини.

Тож, штучний інтелект також впливає на стратегії оборони, дозволяючи країнам швидше реагувати на нові виклики. Аналітичні системи, що використовуються на основі штучного інтелекту, допомагають прогнозувати можливі конфлікти, аналізувати поведінку противників та виявляти потенційні загрози, такі як кібернапади або терористичні акти. У військовій сфері штучний інтелект сприяє покращенню планування операцій, управлінню військовими ресурсами та автоматизації транспортних перевезень [53].

Крім цього, штучний інтелект змінює саму сутність військових стратегій. Замість традиційних методів, які базуються на людському аналізі та прийнятті рішень, використовуються алгоритми, що враховують тисячі факторів і пропонують оптимальні рішення. Це особливо важливо в умовах сучасних гібридних конфліктів, де швидкість реакції є вирішальною. Країни, які активно використовують штучний інтелект у свої оборонні структури, отримують стратегічну перевагу, збільшуючи свій вплив на регіональному та глобальному рівнях.

Таким чином, ШІ є потужним інструментом, який може підвищити безпеку країни, але його використання потребує відповідального підходу. Використання штучного інтелекту відкриває нові можливості для забезпечення миру та стабільності, але також вимагає міжнародної співпраці для створення етичних та правових норм, які запобігали б зловживанню цими технологіями..

Використання штучного інтелекту в геополітиці відкриває широкі можливості для зміни міжнародних відносин, але одночасно ставить перед людством важливі етичні та правові виклики. Ці питання виходять за межі технологічних аспектів, оскільки стосуються основних принципів прав людини, конфіденційності, прозорості та відповідальності держав за свої дії на міжнародній арені [20].

Одним з основних завдань є забезпечення конфіденційності інформації. Сучасні алгоритми штучного інтелекту потребують великих обсягів персональних даних для ефективної роботи. У міжнародних відносинах це означає використання інформації не тільки про громадян своєї країни, але й

інших держав. Таке збирання та обробка інформації може порушувати права на приватність, особливо якщо це відбувається без згоди або без належного рівня захисту. Це створює серйозні ризики зловживання і вимагає встановлення чітких міжнародних стандартів для захисту конфіденційності [24].

Ще одним важливим аспектом є захист прав людини. Застосування штучного інтелекту в армії або для забезпечення безпеки може призвести до серйозних порушень прав, особливо коли автономні системи приймають рішення які можуть завдати шкоди цивільному населенню.. Невизначеність того, хто несе відповідальність за такі дії – держави, компанії або самі системи – створює етичні проблеми. Недостатність прозорості в роботі таких алгоритмів ще більше гальмує ситуацію, оскільки навіть їхні творці часто не можуть повністю пояснити логіку прийняття рішень і чому вони зробили саме так..

Недостатня прозорість використання штучного інтелекту є однією з найважливіших проблем. У міжнародних відносинах часто використовуються системи, механізми яких не зрозумілі для більшості людей, включаючи дипломатів, урядовців чи громадян. Це призводить до ризиків нерівного використання таких технологій у геополітичних процесах, коли перевагу отримують держави, які мають доступ до найновіших розробок і можуть використовувати їх для своєї користі.

Одним з найважливіших питань є визначення відповідальності держав за використання штучного інтелекту. Якщо, наприклад, автономна система, така як військовий дрон, завдає шкоди, то хто тоді має нести за це відповідальність? Можливо, держава, яка його використовує, чи компанія, яка його виготовила, хто? Це питання потребує чітких правових норм і міжнародних узгоджень, які будуть регулювати використання штучного інтелекту. А зараз, на жаль, наше сучасне міжнародне право не встигає за темпами розвитку технологій, саме цим утворюються прогалини, які можуть бути використані для уникнення відповідальності [20].

Не дивлячись на все це, використання штучного інтелекту в геополітиці ставить під сумнів етичність з точки зору глобальної нерівності. Країни з

більшими ресурсами та доступом до передових технологій можуть використовувати їх для впливу на держави, які достатньо не розвинуті, тим самим, збільшуючи цифровий розрив та нерівність. Це може вплинути на баланс сил у світі, що потребує спільних зусиль міжнародної спільноти для знаходження рішень, щоб забезпечити більш справедливий доступ до таких технологій [67].

Таким чином, використання штучного інтелекту в геополітиці не тільки сприяє підвищенню ефективності та розвитку інновацій, але також ставить перед суспільством виклик, який потребує уважного регулювання та уваги до етичних аспектів. Для забезпечення безпечного та справедливого використання цих технологій необхідно укладати міжнародні угоди, розробляти прозорі інструменти контролю та втілювати принципи, які гарантують захист прав людини та рівність між державами у доступі до штучного інтелекту.

Зараз штучний інтелект швидко розвивається і має великий потенціал для зміни міжнародних відносин. У майбутньому він стане не просто інструментом для вирішення окремих завдань, а ключовим фактором, що визначатиме нові геополітичні стратегії, економічні зв'язки та міжнародні альянси. Його вплив буде значним у багатьох аспектах, від дипломатії до оборони, і спонукатиме як співпраці, так і новим формам протистояння між державами.

Одним з основних напрямків буде використання штучного інтелекту для передбачення та моделювання складних сценаріїв у міжнародних відносинах. Завдяки можливості аналізувати великі обсяги даних у режимі реального часу, алгоритми зможуть передбачати зміни в політичному, економічному або соціальному середовищі, що дозволить країнам більш точно реагувати на виклики. Наприклад, економічні моделі, побудовані за допомогою штучного інтелекту, можуть прогнозувати наслідки торговельних санкцій або інших заходів, що змінює підходи до економіки в цілому [39].

Звернімо увагу, що ШІ також впливає на геополітичні стратегії, особливо у військовій сфері. Розвиток автономних систем, таких як дрони та керовані військові комплекси, змінює підходи до ведення війни. Країни, які першими

досягнуть успіху у цих технологіях, отримають стратегічну вигоду. Одночасно це збільшує ризики гонки озброєнь у сфері ІІІ, що потребує нових міжнародних угод і механізмів контролю для профілактики неконтрольованому використанню цих систем.

В сфері міжнародної економіки ІІІ допоможе автоматизації процесів, підвищенню ефективності глобальних ланцюгів постачання та розвитку нових галузей економіки. Наприклад, застосування блокчейн - технологій разом з інтелектуальними системами змінить інструменти міжнародної торгівлі, забезпечуючи більшу прозорість та знижуючи витрати. Це призведе до появи нових аспектів глобалізації, що дозволить державам легше влитися у світову економіку [20].

Разом з можливостями, з'являються і нові виклики. Розвинені країни можуть отримати технологічну перевагу, що може призвести до збільшення нерівності між державами. Цифровий розрив поглибить конкуренцію за ресурси, таланти та технології. Боротьба за перевагу в розробці та впровадженні штучного інтелекту стане новим полем для геополітичної боротьби. Країни, які інвестують у наукові дослідження та розвиток, матимуть перевагу, тоді як ті, що відстають, ризикують втратити свої позиції в міжнародній системі.

Також можна очікувати змін у міжнародних союзах. Спільні проекти зі штучного інтелекту можуть об'єднувати країни в нові коаліції, засновані на технологічному партнерстві, а не на традиційних політичних або військових угодах. Наприклад, держави, які мають високу експертизу у сфері штучного інтелекту, можуть створювати нові союзи для обміну даними, розробки стандартів або спільного вирішення глобальних проблем, таких як зміна клімату або кібербезпека.

Іншим важливим аспектом є етичні проблеми, які виникають при використанні ІІІ. Як технології впливатимуть на права людини, приватність, прозорість та відповідальність держав? Міжнародна спільнота повинна знайти

відповіді на ці питання, щоб уникнути зловживань та забезпечити справедливе використання ІІІ на всесвітньому рівні.

У майбутньому штучний інтелект буде основою для створення більш інтегрованого світу, де взаємодія між державами буде ґрунтуватися на нових принципах. Ті країни, які зможуть пристосуватися до цих змін і включити ІІІ у свої стратегії, отримають конкурентну перевагу, тоді як інші ризикують залишитися на периферії глобальної системи. Тому розвиток ІІІ і його вплив на міжнародні відносини є одним з найважливіших питань сучасності, яке визначатиме форму майбутнього світу [20].

3.2. Цифровізація дипломатії: віртуальна дипломатія та нові форми спілкування

У ході вивчення даного питання, встановлено, що використання цифрових технологій у дипломатії стало важливим явищем у сучасній міжнародній політиці, особливо через швидкий розвиток цих технологій та глобальні проблеми, такі як пандемія COVID-19. У цьому контексті переговори, саміти та конференції, що проводяться в онлайн -середовищі, перетворилися з необхідності на інструмент, який активно впливає на дипломатичні відносини та формує нову реальність.

Розглянемо платформи, такі як Zoom, Microsoft Teams і Webex, вони стали основними засобами для міжнародного спілкування, що дозволяють подолати географічні обмеження та економити час і ресурси. Наприклад, у 2020 році вони були використані для проведення віртуальних зустрічей лідерів країн G20 та Генеральної Асамблеї ООН. Це дозволило забезпечити неперервність роботи міжнародних організацій навіть під час глобальної ізоляції. Дипломати, урядовці та експерти з усього світу мали можливість обговорювати важливі питання, пов'язані зі світовою безпекою, економікою та охороною здоров'я.

Серед переваг віртуальної дипломатії можна відзначити швидкість організації зустрічей, зменшення витрат на логістику та можливість залучення

більш широкого кола учасників, зокрема експертів та громадських діячів. Крім того, такі формати сприяють екологічності, оскільки значно зменшують викиди вуглекислого газу, пов'язані з подорожами делегацій.

Однак існують значні виклики. По-перше, це стосується питання безпеки. Конфіденційність дипломатичних переговорів часто піддається ризику через можливі кіберзагрози. Іноді обговорення стратегічно важливих тем неможливо проводити віртуально через загрозу витоку інформації. По-друге, відсутність особистого контакту обмежує неформальну взаємодію, яка є важливою частиною дипломатії. По-третє, технічні проблеми, такі як поганий інтернет - зв'язок або різниця в часових поясах, також можуть ускладнювати організацію зустрічей [68].

Незважаючи на труднощі, використання віртуальної дипломатії продовжує зростати. Це можна побачити на прикладі успішного проведення кліматичного саміту COP26 у 2021 році, де були поєднані онлайн та офлайн формати для обговорення глобальної кліматичної політики. Також цікавим прикладом є саміт «Democracy Summit», який був організований США і став платформою для обговорення демократичних реформ у віртуальному середовищі.

Таким чином, використання віртуальної дипломатії є необхідним кроком, але також є новим інструментом, який стає важливою складовою глобальних відносин. Щоб продовжувати розвивати цей інструмент, необхідно вдосконалювати технічні засоби, зміцнювати кібербезпеку та розробляти нові підходи до підтримки особистих зустрічей між дипломатами.

У сучасному світі цифрова трансформація впливає не тільки на економіку та технології, але й на міжнародні відносини. Інноваційні технології створюють нові форми спілкування, які значно змінюють спосіб взаємодії між державами, дипломатами та міжнародними організаціями, а також з громадськістю.

Однією з найбільш важливих змін є використання чат-ботів та автоматизованих систем у дипломатичній та консульській роботі. Ці інструменти дозволяють громадянам легше отримувати консульські послуги,

зменшують навантаження на персонал та підвищують ефективність роботи. Наприклад, чат-боти з штучним інтелектом вже використовуються для автоматичних відповідей на найпоширеніші запитання щодо отримання віз, реєстрації громадян за кордоном та надання інформації про безпеку під час подорожей. Ці рішення не тільки зменшують час очікування для користувачів, але й сприяють створенню позитивного іміджу держави як сучасної та технологічно розвиненої [53].

Ще одним важливим фактором є використання соціальних мереж для підтримки міжнародного іміджу та формування громадської думки. Дипломати та посольства активно використовують платформи, такі як Twitter, Facebook та Instagram, як невід'ємну частину своєї роботи. Це дозволяє швидко поширювати офіційні заяви та спілкуватися з громадськістю безпосередньо. Наприклад, Міністерство закордонних справ України активно використовує ці соціальні мережі для популяризації країни та інформування про свої ініціативи, що сприяє більшій відкритості та прозорості дипломатії.

Особливу увагу приділяють технологіям віртуальної та доповненої реальності, які відкривають нові можливості для дипломатичної роботи. Завдяки цим технологіям, іноземні делегації можуть «відвідати» культурні пам'ятки або ознайомитися з інфраструктурними проектами іншої країни, не виходячи зі свого офісу. VR-технології створюють ефект повного занурення, а доповнена реальність може бути використана для більш наочної та інтерактивної презентації економічних та інвестиційних проектів. Ці технології також корисні під час переговорів, оскільки дозволяють візуалізувати складні концепції та моделювати майбутні сценарії співпраці [27].

Тож, нові способи спілкування змінюють традиційну концепцію дипломатії. Вони не тільки роблять її більш ефективною та доступною, але також відкривають можливості для творчих підходів у вирішенні міжнародних питань. Цифрові інструменти стають не просто додатковим засобом, а невід'ємною частиною глобальної комунікації.

Цифрова дипломатія, що виникла на злитті традиційної дипломатії та новітніх технологій, відкриває небачені можливості для взаємодії між країнами, міжнародними організаціями та суспільствами. Передбачені перспективи не тільки змінюють спосіб проведення переговорів, але й дозволяють більш ефективно вирішувати глобальні проблеми.

Одним з найцікавіших нововведень є використання технології блокчейн у дипломатичних процесах. Ця технологія, яка забезпечує прозорість і незмінність даних, може стати революційним інструментом для укладання міжнародних угод. Уявіть собі ситуацію, коли важливі договори між країнами фіксуються у децентралізованій системі, де кожна сторона має однаковий доступ до інформації, а можливість маніпуляцій повністю виключається. Такий підхід не тільки збільшує довіру, але й зменшує бюрократичні процедури. Крім того, блокчейн може використовуватися для контролю виконання міжнародних зобов'язань, наприклад, у сфері кліматичної політики. Технології штучного інтелекту допомагають аналізувати великий обсяг інформації, виявляти приховані зв'язки та прогнозувати наслідки прийняття рішень. Це дозволяє зробити дипломатичні процеси більш обґрунтованими та ефективними. Крім того, платформи для спільної роботи, такі як віртуальні переговорні кімнати, дозволяють дипломатам оперативно взаємодіяти навіть за умов фізичної віддаленості, що особливо важливо в умовах кризи, коли швидкість реакції має вирішальне значення.

Зазначимо, що цифрова дипломатія відіграє важливу роль у досягненні глобальних цілей, таких як сталий розвиток. Вона допомагає залучити більше зацікавлених сторін до обговорення питань, пов'язаних з боротьбою з бідністю, змінами клімату та забезпеченням рівного доступу до освіти. Наприклад, цифрові платформи дозволяють не розвиненим державам та недержавним організаціям активно пропагувати свої ініціативи та знаходити партнерів для їх реалізації. Крім того, за допомогою цифрових інструментів можна ефективніше відстежувати прогрес у досягненні цілей, оскільки вони дозволяють швидко збирати та аналізувати дані на міжнародному рівні [53].

Таким чином, цифрова дипломатія стає не тільки важливим інструментом для вирішення поточних завдань, але й основою для майбутнього розвитку міжнародних відносин. Її можливості розширюють горизонти, пропонуючи нові підходи до співпраці, ефективності та інновацій.

3.3. Майбутнє міжнародних відносин у цифрову епоху

У контексті даного питання, зазначено, що прогрес у технологіях революціонізує геополітичну ситуацію, створюючи нові центри впливу, що поступово змінюють баланс сил у міжнародних відносинах. У цифрову епоху на передній план виходять не тільки держави, але й транснаціональні компанії, технологічні гіганти та інші недержавні учасники, які мають значний вплив на глобальну політику.

Новітні технології в сучасному світі стають основною силою, що впливає на геополітичний баланс. Країни, які досить активно інвестують у дослідження та розвиток таких технологій, як штучний інтелект, квантові обчислення та біотехнології, отримують важливу перевагу. Наприклад, змагання між США та Китаєм у сфері штучного інтелекту не тільки показує амбіції цих двох світових лідерів, але й призводить до нової «цифрової гонки озброєнь». Контроль над ключовими технологіями стає еквівалентом контролю над майбутнім, а країни, які не можуть дотримуватися темпу розвитку, ризикують опинитися на периферії міжнародної системи [20].

Великі технологічні компанії, такі як Google, Apple, Amazon, Microsoft, Meta, мають значний вплив на цю трансформацію. Вони стали головними учасниками, чий ресурси та вплив перевищують можливості багатьох держав. Їхні платформи визначають спосіб, яким мільярди людей отримують інформацію, ведуть бізнес і спілкуються. Крім того, технологічні корпорації все частіше беруть участь у політичних процесах, впливаючи на прийняття рішень у таких сферах, як кібербезпека, регулювання цифрового контенту та приватність даних. Наприклад, їхні дії щодо боротьби з дезінформацією під час

виборів свідчать про те, що вони не просто комерційні організації, а важливі учасники міжнародної політики.

У той же час, роль інших недержавних суб'єктів, таких як громадські організації, активістські рухи та окремі особистості, зростає паралельно з цим. У сучасній епосі цифрових технологій, впливовість вже не обмежується лише володінням територією або військовою силою. Навіть невеликі організації можуть мати глобальний вплив, якщо вони використовують соціальні медіа або інші цифрові платформи для просування своїх ідей. Наприклад, рухи за кліматичну справедливість об'єднують мільйони людей по всьому світу, звертаючи увагу на проблеми довкілля в міжнародних дискусіях [64].

Таким чином, цифрова трансформація перетворює геополітичний ландшафт у багатовимірний, де важливу роль відіграють не тільки країни, але й нові суб'єкти, що можуть впливати на глобальні процеси за допомогою технологій. Ця еволюція приносить як нові виклики, так і можливості, а майбутнє міжнародних відносин залежатиме від того, як держави та недержавні гравці зможуть співпрацювати в умовах цієї нової реальності.

У майбутньому, коли цифрова епоха буде наступати, міжнародні відносини будуть складатися з багатьох можливостей і викликів, які впливатимуть не тільки на взаємини між країнами, але й на долю всього людства. Різні сценарії розвитку подій відображатимуть як надії на спільне вирішення глобальних проблем, так і страхи щодо виникнення нових конфліктів, спричинених технологічними змінами.

У позитивному сценарії цифрові технології використовуються для підтримки світового миру та співпраці. Інновації дозволяють країнам спільно вирішувати важливі проблеми, такі як зміна клімату, глобальні пандемії та економічна нерівність. Наприклад, платформи для обміну великими обсягами даних дозволяють швидко реагувати на надзвичайні ситуації та координувати міжнародні зусилля в реальному часі. У цифрову епоху дипломатія стає більш відкритою та доступною, що сприяє розвитку довіри між народами. Віртуальні зустрічі та онлайн-інструменти дозволяють країнам, навіть найбільш віддаленим,

активно брати участь у глобальних дискусіях, що зменшує бар'єри для їх залучення до міжнародного співтовариства [58].

Однак, наряд з цим існує і песимістичний сценарій, в якому технології стають джерелом конфліктів та нерівності. Технологічна нерівність між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються, може зростати, перетворюючи цифрову трансформацію на інструмент домінування сильніших над слабшими. Країни, які не зможуть інтегрувати сучасні технології у свою економіку чи систему управління, ризикують опинитися на околиці світової політики. Крім того, кіберконфлікти стають реальною загрозою. Атаки на критичну інфраструктуру, дезінформаційні кампанії та викрадення даних можуть призвести до дестабілізації держав та навіть спровокувати військові конфлікти. У світі, де довіра до інформації підірвана, дипломатія зіштовхується з новими перешкодами, а міжнародна співпраця стає все складнішою.

Реалістичний сценарій означає, що держави знаходяться посередині між двома протилежними підходами. Традиційна дипломатія поступово адаптується до нових викликів цифрового світу, включаючи технології в свої структури. Країни визнають важливість кібербезпеки і працюють над створенням міжнародних правил для цифрового простору. З'являються нові форми співпраці, такі як глобальні альянси для боротьби з кіберзагрозами або спільні ініціативи з розвитку технологій у країнах, що розвиваються. Дипломати починають використовувати цифрові інструменти разом з традиційними навичками, щоб ефективно проводити переговори та представляти свої країни в новій реальності [36].

У майбутньому міжнародні відносини у цифрову епоху є невизначеним питанням, але вже зараз очевидно, що вирішальним фактором буде баланс між використанням технологій та управлінням їх наслідками, який визначить, який світ нас чекає завтра. Цифрова дипломатія може бути як ключем до гармонії у всьому світі, так і причиною нових викликів. Вибір залежить від того, наскільки швидко та розумно людство зможе адаптуватися до нових умов.

Зараз, Україна активно використовує інноваційні технології для підвищення своєї ролі на міжнародній арені та входить у цифрову епоху. Це дозволяє країні здійснювати цифрову трансформацію та отримувати нові можливості для інтеграції у світову спільноту, оновлення дипломатичних підходів та розширення співпраці з міжнародними партнерами в галузі технологій [43].

Україна вже визнана як один з провідних країн у впровадженні цифрових рішень у державне управління. Ініціативи, такі як платформа «Дія», показують готовність країни використовувати сучасні технології для поліпшення якості життя громадян та збільшення прозорості управління. Цей досвід є корисним і для дипломатії, оскільки Україна може поділитися своїми досягненнями з іншими країнами, одночасно використовуючи найкращі міжнародні практики.

Цифрова дипломатія є важливим інструментом для захисту інтересів України на міжнародній арені. Використання соціальних медіа, цифрових платформ і віртуальних зустрічей дозволяє Україні швидко та ефективно висловлювати свою позицію з ключових питань. Наприклад, після початку російської агресії цифрова дипломатія відіграла важливу роль у залученні міжнародної підтримки, поширенні правдивої інформації про ситуацію в країні та формуванні глобальної коаліції на підтримку України. Це дозволило країні зберегти високий рівень уваги світової спільноти до своїх потреб і пріоритетів.

Майбутнє України як активного учасника цифрової трансформації полягає в її здатності поєднувати внутрішні інновації з міжнародною співпрацею. Українські ІТ-компанії вже мають визнання у світі, а українські інженери та програмісти є дуже популярними у провідних технологічних компаніях. Цей людський потенціал можна використати для розвитку стратегічних партнерств з країнами та організаціями, які інвестують у дослідження штучного інтелекту, кібербезпеки, блокчейну та інших інноваційних напрямків [21].

Також важливою є співпраця з міжнародними партнерами у сфері кібербезпеки. У зв'язку з гібридною війною, яку проводить Росія, Україна стала

полігоном для випробування нових методів захисту від кібератак. Цей досвід зацікавив західних партнерів, які бажають вивчити його на прикладі України. Спільні проекти з НАТО, Європейським Союзом та іншими організаціями можуть допомогти Україні підвищити свої оборонні можливості та сприяти загальній безпеці [14].

Крім того, Україна може використовувати свої можливості для укладання міжнародних партнерств у сферах цифрової трансформації освіти, медицини та екології. Співпраця з організаціями, такими як ООН або Світовий банк, дозволяє залучати ресурси для реалізації важливих соціальних та технологічних проектів з міжнародним виміром.

Україна може стати активним учасником цифрової епохи міжнародних відносин, який не тільки спостерігає, але й активно впливає на глобальну цифрову екосистему. Від успішності використання цього потенціалу залежить майбутнє країни як сучасної, впливової та успішної держави.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі встановлено, що цифрова трансформація дипломатії є важливим чинником у зміні міжнародних відносин, що відкриває нові можливості для співпраці, вирішення глобальних проблем та забезпечення стабільності у світі. Розвиток штучного інтелекту вже сьогодні впливає на геополітичні процеси, дозволяючи більш ефективно аналізувати дані, прогнозувати нові можливі сценарії та знаходити оптимальні рішення в умовах глобальної невизначеності. Ця технологія поступово змінює підходи до управління міжнародними кризами, забезпечення безпеки та економічної співпраці.

У сучасному світі, використання віртуальної дипломатії та нових форм комунікації змінює спосіб взаємодії між державами, міжнародними організаціями та громадянами. Використання платформ для віртуальних зустрічей, автоматизованих сервісів та цифрових інструментів для комунікації

дозволяє більш ефективно та прозоро вирішувати питання міжнародного значення. Однак, разом з новими можливостями, постають і виклики, такі як кіберзагрози, дезінформація та технологічна нерівність, які можуть підірвати довіру та співпрацю між державами.

У майбутньому цифрова дипломатія може стати основою нової моделі міжнародних відносин, де використання технологій допоможе не тільки полегшити спілкування, але й досягати спільних цілей, таких як сталий розвиток, екологічна безпека та подолання кризових ситуацій. Однак, успішна реалізація цього потенціалу буде залежати від здатності світової спільноти адаптуватися до цифрових змін, забезпечуючи баланс між інноваціями, етикою та глобальною безпекою.

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного дослідження були сформульовані висновки, які спрямовані на досягнення поставленої мети:

1. У роботі було розкрито теоретичні засади цифрової трансформації та її вплив на міжнародні відносини. Зокрема, було з'ясовано, що використання цифрових технологій сприяє миттєвій співпраці між державами. Одночасно зростає значення кібербезпеки, регулювання цифрових платформ та захисту даних. Таким чином, цифрова трансформація є не тільки засобом розвитку, але і фактором, який визначає баланс сил у міжнародних відносинах.

2. Розглянуто основні аспекти цифрової дипломатії як інструменту сучасної зовнішньої політики. Доведено, що цифрова трансформація включає в себе використання соціальних мереж, створення безлічі онлайн – платформ для проведення переговорів між державами, а також впровадження електронних сервісів. Важливим аспектом є використання технологій для боротьби з дезінформацією та поширення правдивої інформації. Але можемо зазначити, що цифрова дипломатія значно підвищує прозорість, швидкість та ефективність діяльності держав.

3. Визначено вплив цифрових технологій на глобалізацію міжнародних відносин. Використання цифрових технологій потужно зміцнило процеси глобалізації у міжнародних відносинах. Це посприяло більш тісному зв'язку між державами та полегшило комунікацію у всіх галузях. А саме, Інтернет та соціальні мережі створили можливість швидкого обміну інформацією, цифрові платформи створили нові форми дипломатії, що дозволило проводити переговори різних масштабів онлайн, незалежно від місцезнаходження, часових поясів і т.д. Міжнародним організаціям стало легше координувати свої дії навіть у кризових ситуаціях. Тож, на наш погляд, вплив цифрових технологій на глобалізацію тільки покращив розвиток усіх галузей в міжнародних відносинах.

4. З'ясовано роль соціальних мереж та інформаційних платформ у цифровому розвитку. Можна зазначити, що соціальні мережі та інформаційні

платформи у сучасному світі відіграють дуже важливу роль, оскільки все це впливає на швидкість поширення інформації, обмін знаннями, а також залучення населення до суспільного життя. Завдяки розвитку інформаційних платформ, покращується взаємодія між урядами, бізнесом та громадськістю, а соціальні та економічні питання вирішуються набагато швидше та ефективніше. Зокрема, ці платформи допомагають розвивати торгівлю, цифрову економіку, та освіту.

5. Розглянуто приклади ефективного використання цифрових технологій. Можна побачити, що використання цифрових технологій у сучасному світі застосовуються майже у всіх сферах, наприклад, сфера охорони здоров'я – тут технології забезпечують віддалений доступ до лікарів, а це, насамперед, дуже важливо для віддалених регіонів. У сфері економіки цифрові технології забезпечують прозорість економічних транзакцій. У галузі освіти можна побачити вільний доступ до інформації для мільйонів людей по всьому світу. У державному управлінні, цифрові технології, спрощують взаємодію влади та громадян, наприклад, процес реєстрації документів, подання заяв та інше, наразі, проводиться набагато швидше та ефективніше. Ці приклади показують, як цифрові технології змінюють суспільство та комунікації на краще.

6. Визначено основні проблеми та ризики, пов'язані з цифровізацією міжнародних відносин, на прикладі кібербезпеки та проблем цифрової нерівності. Визначено, що збільшення кількості кібератак та використання для політичного тиску ставить під загрозу безпеку країн та міжнародну стабільність, що потребує створення нових способів колективного захисту. Наприклад, у сучасному світі вводиться використання нових цифрових технологій для підвищення кібербезпеки, а це дуже добре допомагає миттєво виявляти загрози та зменшувати ризики атак. Зазначимо, що у боротьбі з цифровою нерівністю є ефективне вирішення проблеми, а саме, створення освітніх платформ з відкритим доступом та забезпечення віддаленого населення високошвидкісним Інтернетом.

7. Сформовано декілька рекомендацій щодо підвищення стійкості країн до цифрових викликів. Для забезпечення стійкості країн до викликів цифрової епохи необхідно розробляти комплексні стратегії кібербезпеки, які включають в себе технічні та правові заходи для захисту критичної інфраструктури. Важливо також інвестувати у розвиток національних цифрових інновацій та створювати резервні інформаційні системи для зменшення ризиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алієв А. Цифровізація як механізм реалізації сервісної політики держави. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2019. Вип. 22. С. 125-129.
2. Апалькова В.В. Концепція розвитку цифрової економіки в Євросоюзі та перспективи України. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій*. 2015. № 23. Вип. 4. С. 9–18.
3. Ачкасов А.Є., Мількін І.В. Особливості цифрової трансформації зовнішньоторговельної компанії. URL: <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/view/3108> (дата звернення: 23.09.2024).
4. Берназюк О. Роль та місце цифрових технологій у сфері публічного управління. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017, Серія ПРАВО. Випуск 46. Том 1. С. 109-113.
5. Бондар Г., Гаркуша А. Інформаційна політика та етика в добу діджиталізації. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2019. № 4 (23). С. 27-33.
6. Вдовенко С., Даник Ю., Фараон С. Дефініційні проблеми термінології у сфері кібербезпеки і кібероборони та шляхи їх вирішення. 2019. С.17-29.
7. Воронкова В.Г., Романенко Т.П. Концепція розвитку проектно-орієнтованого бізнесу в умовах цифрової трансформації до smart-суспільства. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. № 67. С. 13–27.
8. Веретюк С.М., Пілінський В.В. Визначення пріоритетних напрямків розвитку цифрової економіки в Україні. *Наукові записки Українського науково-дослідного інституту зв'язку*. 2016. № 2. С. 47–58.
9. Гриценко А. А. Вплив формування інформаційно-мережевої економіки на соціальні відносини і характер знань. *Суспільство, економіка та*

економічна наука в XXI столітті : зб. матеріалів II міжнар. наук.-практ. конф., 21–22 квітня 2017 р. Київ : КНЕУ, 2017. С. 8–12.

10. Гурочкіна В., Кравченко Л., Гнатюк С. Цифровізація сучасного соціально- економічного простору: боти та хмари. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2018. №6. Том 2. С. 35-39.

11. Гусєва О. Ю., Легомінова С. В. Діджиталізація – як інструмент удосконалення бізнес-процесів, їх оптимізація. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2018. № 1. URL: <http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1812> (дата звернення 26.10.2024)

12. Даник Ю. Г., Гришук Р. В. Основи кібернетичної безпеки: монографія; за заг. ред. проф. Ю. Г. Даника. Житомир: ЖНАЕУ. 2016. 636 с.

13. Дубина М. В., Козлянченко О. М. Концептуальні аспекти дослідження сутності діджиталізації та її ролі в розвитку сучасного суспільства. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. С. 21-32.

14. Жосан А. Стан розвитку діджиталізації в Україні. *Economic Analysis*. 2020. Vol. 30. No. 1 (2). Р. 44-52.

15. Інтеграція України до Єдиного цифрового ринку Європейського Союзу: виклики, можливості та бар'єри. URL: https://eu-ua-csp.org.ua/media/uploads/Integration%20to%20EU%20DSM_Ukr%20side_UA.pdf (дата звернення 26.10.2024).

16. Калашник Н. Вплив діджиталізації на формування публічної політики в Україні. *Демократичне врядування*. 2020. С.1-13.

17. Кібербезпека: сучасні технології захисту: навч. посіб. / С. Е. Остапов, С. П. Євсєєв, О. Г. Король; М-во освіти і науки України, Харків. нац. економ. ун-т ім. С. Кузнеця. – Львів : Новий Світ, 2000, 2019. 680 с.

18. Когут Ю. І. Цифрова трансформація економіки та проблеми кібербезпеки. Київ: SIDCON, 2021. 368 с.

19. Когут Ю.І. Кібервійни, кібертероризм, кіберзлочинність (концепції, стратегії, технології). Київ: SIDCON, 2022. 284 с.

20. Когут Ю. І. Штучний інтелект і безпека: практичний посібник / Ю. І. Когут; за ред. док-ра тех. наук, проф. А. С. Довгополого. Київ: Консалтингова компанія «СІДКОН» ; ВД Дакор, 2024. 294 с.
21. Король С.Я., Польовик Є.В. Діджиталізація економіки як фактор професійного розвитку. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/digitization-of-the-economy-as/> (дата звернення: 23.09.2024).
22. Коляденко С.В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2016. № 5. С. 105–112.
23. Кузьменко Б.В., Заїка Ю.О. Кібертероризм: світові й українські реалії. *Науковий вісник Академії внутрішніх справ*. 2012. № 2(81). С. 92-98.
24. Кузьменко Б. В. Захист інформації. Київ: Видавничий відділ КНУКіМ, 2009. 69 с.
25. Лопушинський І. «Цифровізація» як основа державного управління на шляху трансформації та реформування українського суспільства. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2018 р. № 2. С.1-18.
26. Основи кіберпростору, кібербезпеки та кіберзахисту: навчальний посібник / В. М. Богущ, В. В. Богущ, В. Д. Бровко, В. П. Настрадін; під. ред. В. М. Богуща. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. 554 с.
27. Остапов С. Е. Технології захисту інформації: навчальний посібник / С. Е. Остапов, С. П. Євсєєв, О. Г. Король. Харків: ХНЕУ, 2013. 476 с.
28. Самойленко, А. Особливості цифровізації країн Європейського Союзу в умовах глобалізації. Алла Самойленко. *Вісник економіки*. 2021. Вип. 1. С. 46-54.
29. Руденко О. Г., Бодянський Є. В. Штучні нейронні мережі: Навчальний посібник. Харків: ТОВ «Компанія СМІТ», 2006. 404 с.
30. Соколова Г. Б. Деякі аспекти розвитку цифрової економіки в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. 2018. № 1 (51). С. 92–96.

31. Цифрова стратегія ЄС. URL: <https://eufordigital.eu/uk/discover-eu/eu-digital-strategy/> (дата звернення 20.10.2024).
32. Яворський П. Інтеграція України в єдиний цифровий ринок України / П.Яворський, С.Таран, О.Шепотило, О.Гаманюк. Київ, 2020. URL: content/uploads/2021/01/dig_ukraine_eu_15.12.2020-_WEB_3.pdf (дата звернення 20.10.2024).
33. Balogun, A.-L. et al. Assessing the potentials of digitalization as a tool for climate change adaptation and sustainable development in urban centres. *Sustainable Cities and Society*. 2019. (Last access: 07.09.2024)
34. Billon M., Lera-Lopez F., Marco R. Differences in digitalization levels: a multivariate analysis studying the global digital divide. *Review of World Economics*. 2010. 146(1). 39-73.(Last access: 10.11.2024)
35. Bondarenko S., Liganenko I., Mykytenko V. Transformation of public administration in digital conditions: world experience, prospects of Ukraine. *Journal of Scientific Papers «Social development and Security»*. 2020. 10(2). 76-89.
36. Brom F. W., Besters M. ‘Greedy’ information technology: The digitalization of the European migration policy. *European Journal of Migration and law*. 2010. 12(4). 455-470.
37. Bürgin A. Compliance with European Union environmental law: An analysis of digitalization effects on institutional capacities. *Environmental Policy and Governance*. 2020. 30(1). P.46-56. .(Last access: 29.11.2024)
38. Cappa F., Oriani R., Peruffo E., McCarthy I. Big Data for Creating and Capturing Value in the Digitalized Environment. .
39. Unpacking the Effects of Volume, Variety, and Veracity on Firm Performance. *Journal of Product Innovation Management*. 2021. №38(1)P. 49–67. <https://doi.org/10.1111/jpim.12545> .(Last access: 10.09.2024)
40. Chaplyha V. et al. Digital Transformation of Ukraine: Perspectives and Risks. *Information Technology for Practice. Proceedings of the 20th International Conference on Information Technology for Practice*, 2017. 241-253.

41. Di Silvestre M. L., Favuzza S., Sanseverino E. R., Zizzo G. How Decarbonization, Digitalization and Decentralization are changing key power infrastructures. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*. 2018. 93. P.483-498.
42. Filipiak B. Z., Dylewski M., Kalinowski M. Economic development trends in the EU tourism industry. Towards the digitalization process and sustainability. *Quality & Quantity*. 2020. <https://doi.org/10.1007/s11135-020-01056-9>.(Last access: 24.09.2024)
43. Hanschitz G. Digitalization of Politics and Elections. In: *Handbook of Cyber- Development, Cyber-Democracy, and Cyber-Defense*. Carayannis E., Campbell D., Efthymiopoulos M. (eds). Springer, Cham, 2017. P. 1–15.
44. Hegyes É. G., Csapó I., Farkas M. F. Some aspects of digitalization and sustainability in the European Union. *Journal of Management*. 2017. 36(2). 37-46.
45. Höchtl J., Parycek P., Schöllhammer R. Big data in the policy cycle: Policy decision making in the digital era. *Journal of Organizational Computing and Electronic Commerce*. 2016. P. 147–169.
46. Kaufmann M., Jeandesboz J. Politics and ‘the digital’: From singularity to specificity. *European Journal of Social Theory*. 2017. P. 309–328.
47. Kharazishvili Y. et al. Social Safety of Society for Developing Countries to Meet Sustainable Development Standards: Indicators, Level, Strategic Benchmarks (with Calculations Based on the Case Study of Ukraine). *Sustainability*. 2020. 12(21). .(Last access: 17.09.2024)
48. Kinza Y. What is digital transformation? Everything you need to know. URL: <https://www.techtarget.com/whatis/definition/digitization> .(Last access: 30.09.2024)
49. Krajewska A. Digitalisation and information law as part of the developing global health law system. *International Journal of Technology Policy and Law*. 2016.
50. Krynytsia S. O. State policy for digitalization of Ukraine’ s economy. *Financial space*. 2018.

51. Kvitka S., Mazur O. Directions of development of digital society in ukraine: by case of Dnipropetrovsk region. *Modern Management Review*. 2020. P. 21-30.
52. Kwilinski A., Vyshnevskyi O., Dzwigol H. Digitalization of the EU Economies and People at Risk of Poverty or Social Exclusion. *Journal of Risk and Financial Management*. 2020.
53. Kyzym M. et al. Impact of Global Digitalization on Public Policy in the Context of Education. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*. 2021.
54. Lanzolla G., Pesce D., Tucci C. L. The Digital Transformation of Search and Recombination in the Innovation Function:Tensions and an Integrative Framework. *Journal of Product Innovation Management*. 2021. № 38(1). P. 90–113. <https://doi.org/10.1111/jpim.12546> .(Last access: 05.10.2024)
55. Moroz V., Dyma V. Digital transformation of public management system as a key factor for “greening” economy of Ukraine. *Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy*. 2020.
56. Nikolina I. et al. Assessment of digitalization of public management and administration at the level of territorial communities. *Natsional'nyi Hirnychyi Universytet. Naukovyi Visnyk*. 2020.P. 150-156.
57. Oentoro A. Digitization, Digitalization, and Digital Transformation Explained, 2024. URL: <https://agilitycms.com/resources/posts/digitization-digitalization-and-digital-transformation-explained> .(Last access: 23.11.2024)
58. Pechenkin I. Digitalization of public governance and improvement of legal norms of appeals of service activity of public authorities in Ukraine. *Public administration aspects*. 2020.P. 81-91.
59. Pesch R., Endres H., Bouncken R. B. Digital Product Innovation Management: Balancing Stability and Fluidity through Formalization. *Journal of Product Innovation Management*. 2021. № 38. P. 726–44. <https://doi.org/10.1111/jpim.12609> .(Last access: 05.10.2024)
60. Pozdniakova A. Digitalization process in Ukraine as a prerequisite for the smart city concept development. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2017.

61. Rossikhin V. et al. Digitalization of education as a driver of digital transformation of Ukraine. *ScienceRise*. 2020.P. 66-70.
62. Press G. A Very Short History of Digitization. *Forbes*. 2015. URL: <https://www.forbes.com/sites/gilpress/2015/12/27/a-very-short-history-of-digitization/?sh=7fd8d08c49ac> (accessed 15.02.2024) .(Last access: 22.09.2024)
63. Silenko A. Digitalization In The Fight Against Corruption In Ukraine. *Man, society, politics: topical challenges of the modernity: collective monograph*. Lviv-Toruń: Liha-Pres, 2019. P.147-159.
64. Soldak M. O. Industrial ecosystems and digitalization in the context of sustainable development. *Economy of Industry*. 2020. P. 38-66.
65. Tarpey M. A Brief History of Digitization, 2022. URL: <https://www.exelatech.com/blog/brief-history-digitization> .(Last access: 05.10.2024)
66. Tekinerdogan B. Digitalization: Past, Present, and Future. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/digitalization-past-present-future-bedir-tekinerdogan>
67. Valenduc G., Vendramin P. Digitalisation, between disruption and evolution. *European Review of Labour and Research*. 2017. P. 121–134.
68. Westerman G., Bonnet D., Maafée A. *Leading Digital: Turning Technology into Business Transformation*. Harvard Business Review Press, 2014. 292 p.
69. Yegorov I. Y., Gryga V. Y. Comparative Analysis of the Availability of Digitalization Indicators in Ukraine and Other EU Eastern Partnership Countries. *Statistics of Ukraine*. 2019. P. 56-62.
70. Zheltovskyy V. The Eastern Partnership and its Impact on Self-Governance Reform in Ukraine. *CES Working Papers*. 2016. 8(3). P. 550-571.